

ค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่มาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560

EXPENDITURE PER HEAD OF GRADUATES FOR ATTENDING KHON KAEN
UNIVERSITY COMMENCEMENT CEREMONY IN ACEDMIC YEAR 2017

จิรภา ไกยสวน

ณัฐณา ขำศิริ

นัฏฐา ทองดา

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประจำปี พ.ศ. 2562

จิรภา ไกยสวน, ณัฐณา ขำศิริ, นัฏฐา ทองดา. ค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่มารับพระราชทาน
ปริญญาบัตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560.
สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ 2562.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่อหัวบัณฑิตที่มารับพระราชทานปริญญาบัตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ บัณฑิตระดับปริญญาตรี ที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2560 และยินดีตอบแบบสอบถามจำนวน 384 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ มีการสรุปเนื้อหาเชิงพรรณนาความ ผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการมารับพระราชทานปริญญาบัตร ด้านค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ปกครอง/ญาติทั้งหมด ที่มาร่วมแสดงความยินดีมีค่าที่พิก น้อยกว่า 1,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 ด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวสำหรับบัณฑิต ค่ารองเท้า ต่ำกว่า 1,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.8 ภาพรวมด้านความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลางมากที่สุด นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะในด้านการรับชุดครุยที่มีความล่าช้าและควรแยกค่าขึ้นทะเบียน/ค่าตัดชุดครุยออกจากกัน เพื่อให้บัณฑิตสามารถไปตัดชุดครุยที่ร้านอื่นได้

คำสำคัญ : ค่าใช้จ่าย บัณฑิต พิธีพระราชทานปริญญาบัตร

Chirapa Kaiyasuan, Natcha Khomsiri, Natta Thongda. **Expenditure per Head of Graduates for Attending Khon Kaen University Commencement Ceremony in Academic Year 2017.** Bureau of Academic Administration and Development 2019.

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the graduates' opinion on their expenditure per head for attending Khon Kaen University Commencement Ceremony in academic year 2017. The sample were 384 Bachelor's Degree graduates who willingly joined the study and the survey data was analyzed by using simple and descriptive statistics. The study found that the expenses and accommodation for parents/relatives who came to congratulate, were mostly less than 1,000 Bath (66.7%). As for personal expenses for graduates, including shoes, were less than 1,000 Bath (89.8%). The overall expenditures for the ceremony were at the moderate level. Recommendations to improve the receiving of delayed gowns were added and the registration fee and the gowns tailored fee should be separated in order to optimize the cost.

Key Words : expenses graduate graduation ceremony

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา	5
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา	10
กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)	18
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย	20
พิธีพระราชทานปริญญาบัตร	23
คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น	27
แนวคิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเข้าร่วมพิธีพระราชทานปริญญาบัตร	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
กรอบแนวคิดในการศึกษา	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
วิธีดำเนินการวิจัย	49
ประชากร	49
กลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการศึกษา	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายบัณฑิต	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับ ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการมาเข้ารับพระราชทาน ปริญญาบัตร	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อเสนอแนะอื่นๆ	66
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการวิจัย	67
การอภิปรายผล	68

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา	6
ภาพที่ 2 องค์ประกอบของหลักสูตร	8

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปจำแนกตามระดับการศึกษา	28
ตารางที่ 2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	53
ตารางที่ 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	53
ตารางที่ 4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเชื้อชาติ	54
ตารางที่ 5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสัญชาติ	54
ตารางที่ 6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศาสนา	54
ตารางที่ 7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา	55
ตารางที่ 8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค	55
ตารางที่ 9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการครองชีพต่อเดือน	56
ตารางที่ 10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งเงินที่ท่านได้เพื่อเป็น ค่าใช้จ่าย	56
ตารางที่ 11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพหลังจบการศึกษา	57
ตารางที่ 12 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	57
ตารางที่ 13 ร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านค่าเดินทาง (ค่าโดยสาร ค่าเช่า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง)	58
ตารางที่ 14 ร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านที่พัก (โรงแรม หอพัก อพาร์ทเมนท์ รีสอร์ท)	58
ตารางที่ 15 ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ระหว่างการเดินทางไป-กลับ และระหว่าง รอและร่วมพิธีฯ	59
ตารางที่ 16 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าเดินทาง	59
ตารางที่ 17 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าที่พัก	60
ตารางที่ 19 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าอาหาร	60
ตารางที่ 19 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าเลี้ยงรับรอง	61
ตารางที่ 20 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าชุดนักศึกษาในโอกาสรับ พระราชทานปริญญาบัตร	61
ตารางที่ 21 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าธรรมเนียม	62
ตารางที่ 22 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าแต่งหน้าทำผม	62
ตารางที่ 23 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าถ่ายภาพบัณฑิต	62
ตารางที่ 24 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าจ้างช่างภาพถ่ายรูปบัณฑิต	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 25 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าอื่นๆ (เบ็ดเตล็ด)	63
ตารางที่ 26 ร้อยละค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร	64
ตารางที่ 27 ร้อยละความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายทั้งหมด	64
ตารางที่ 28 ร้อยละความเหมาะสมของค่าธรรมเนียมขึ้นทะเบียนบัณฑิต/ชุดครุย	65
ตารางที่ 29 ร้อยละความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายการถ่ายภาพบัณฑิต/รูปถ่าย	65

บทที่ 1 บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น (อังกฤษ: Khon Kaen University; อักษรย่อ: มข., KKU.) เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2562) ก่อตั้งขึ้นตามนโยบายการขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษาสู่ส่วนภูมิภาคตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ ๑ ของประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนากำลังคนและองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหาให้กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ และมีประชากรเป็น ๑ ใน ๓ ของประเทศ ในแต่ละปีต้องเผชิญกับปัญหาภัยแล้งและผลผลิตทางภาคการเกษตรไม่ได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีประชากรที่ยากจนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดมหาวิทยาลัยขอนแก่นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๐ และได้พระราชทานพระราชดำริความตอนหนึ่งว่า

“การตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่งนั้นเป็นคุณอย่างยิ่ง เพราะทำให้การศึกษาชั้นสูงขยายออกไปถึงภูมิภาคที่สำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งต่อไปจะเป็นผลดีแก่การพัฒนา ยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในภูมิภาคนี้เป็นอย่างยิ่ง ความสำเร็จในการตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงเป็นความสำเร็จที่ทุกคนควรจะยินดี”

ซึ่งการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้นนั้นเพื่อที่จะขยายการศึกษาของชาติในระดับชั้นอุดมศึกษาให้แพร่หลายทั่วราชอาณาจักร ทำให้ประชาชนชาวจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดใกล้เคียงในภูมิภาคนี้สามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่ใกล้ภูมิลำเนาของตนเองได้ อีกทั้งการก่อตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นยังจะนำมาซึ่งความเจริญแก่ภูมิภาคในแถบนี้อีกด้วย และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยปริญญา อักษรย่อปริญญา ครุวิทยฐานะ และเขมวิทยฐานะ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2510 แก่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรทั้งการแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในสมัยนั้น มีการจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยมีเจดีย์พระธาตุพนม ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของประชาชนภาคอีสาน เป็นเครื่องหมายในตรามหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ, 2562) เป็นส่วนงานเทียบเท่าคณะวิชาที่มีภารกิจและบทบาทสำคัญในการสนับสนุนวิชาการด้านต่าง ๆ ของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยปฏิบัติงานครอบคลุมภารกิจด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การรับบุคคลเข้าศึกษา ระบบทะเบียนเรียน การประเมินผลการเรียน การประสานงานสหกิจศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนการให้บริการการศึกษาเกี่ยวกับการออกเอกสารสำคัญทางการศึกษา รวมทั้งการจัดงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ซึ่งภารกิจต่าง ๆ ที่สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการปฏิบัติ นั้นล้วนแต่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับคุณภาพให้อยู่ในระดับที่มีความสามารถในการแข่งขันและได้มาตรฐานสากล ปัจจุบันสำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารงาน ดังนี้ 1) งานบริหารและสารสนเทศ ปฏิบัติงานด้านแผนยุทธศาสตร์และการประกันคุณภาพ การบริหารและธุรการ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านการเงิน ด้านการจัดสรรค่าธรรมเนียมนักศึกษา ด้านพัสดุ 2) งานหลักสูตรและสหกิจศึกษา ปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการบริหารหลักสูตร ด้านทะเบียนนักศึกษา ด้านสนับสนุนการจัดการศึกษา ด้านการดำเนินงานสหกิจศึกษา 3) งานบริการและทะเบียนการศึกษา ปฏิบัติงานด้านทะเบียนประวัตินักศึกษาและศิษย์เก่า การตรวจสอบและติดตามข้อมูลผลการศึกษา การอุทธรณ์โทษทางวิชาการและบริหารจัดการข้อร้องเรียน การให้บริการทางการศึกษา 4) งานรับเข้าและการตลาด ปฏิบัติงานด้านการรับบุคคลเข้าศึกษา ด้านสารสนเทศการรับเข้าศึกษา การตลาด ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาการข้อมูล โดยในการปฏิบัติงานนั้นต้องมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างงานเพื่อขับเคลื่อนหน่วยงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

นอกจากบริบทการเปลี่ยนแปลงที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่างๆ สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ งานบริการและทะเบียนนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีหน้าที่รับผิดชอบและเป็นเลขานุการของงานด้านงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีส่วนให้บัณฑิตได้ทำการขึ้นทะเบียนบัณฑิต เพื่อรายงานตัวเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร บัณฑิตจะต้องเข้าระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายระบบทะเบียนการศึกษา ในการรายงานตัวเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีค่าใช้จ่ายในการทำขึ้นทะเบียนบัณฑิต ในระบบฐานข้อมูล บัณฑิตจะต้องชำระค่าธรรมเนียมขึ้นทะเบียนบัณฑิต และทำการจองชุดครุยเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเป็นบัณฑิตพึงประสงค์ มีความภาคภูมิใจ และบัณฑิตจะต้องชำระค่าธรรมเนียมตามประกาศเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียน

บัณฑิต ประจำปี และมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การแต่งกาย ค่าชุดนักศึกษาในโอกาสรับพระราชทานปริญญาบัตร ค่าเดินทาง ค่าที่พัก การจองภาพถ่ายบัณฑิต ค่าถ่ายภาพบัณฑิต ค่าอาหาร ค่าเลี้ยงรับรอง และรวมถึงญาติบัณฑิตมาร่วมแสดงความยินดีงานวันพิธีฯ ซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้กำหนดให้บัณฑิตมารายงานตัวเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร เป็นเวลา 4 วันทำการ คือ วันฝึกซ้อมรับปริญญาบัตร เป็นเวลา 3 วัน วันรับจริง เป็นเวลา 1 วัน อันจะส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายบัณฑิตที่จะต้องเตรียมการหรือประมาณค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่างๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิต ที่ส่งผลให้บัณฑิตได้มีการวางแผน เตรียมการด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายส่วนตัว ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจที่จะส่งผลกระทบต่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผน และเสนอต่อผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเพื่อการตัดสินใจในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่อหัวบัณฑิตที่มาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560
- 2.2 เพื่อทราบข้อเสนอแนะของบัณฑิต ต่อค่าใช้จ่ายรายบุคคลในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2.3 เพื่อหาแนวทางพัฒนาข้อมูลที่ได้รับเป็นแนวทางให้บัณฑิตได้เตรียมค่าใช้จ่ายในการรับพระราชทานปริญญาบัตร

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 3.1 ได้ทราบข้อมูลพื้นฐานด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่อหัวบัณฑิตที่มาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 3.2 ได้ทราบเกี่ยวกับบัณฑิตที่จะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร มีค่าใช้จ่ายและได้เตรียมวางแผนการใช้จ่ายในการรับพระราชทานปริญญาบัตร
- 3.3 ได้ทราบข้อมูลให้กับองค์กรหรือหน่วยงานที่ต้องการนำไปวางแผนต่อไป
- 3.4 ได้ทราบแนวทางในการนำไปเป็นข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์อัตราค่าธรรมเนียมในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรในอนาคตของบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2560

5. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

“มหาวิทยาลัย”	หมายถึง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
“สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ”	หมายถึง	สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2558
“พิธีพระราชทานปริญญาบัตร”	หมายถึง	งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
“ผู้สำเร็จการศึกษา”	หมายถึง	ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น
“บัณฑิต”	หมายถึง	ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับอนุมัติ ปริญญาบัณฑิตปริญญามหาบัณฑิต ประกาศนียบัตร บัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และปริญญา ดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ขึ้น ทะเบียนเป็นบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
“ผู้ปกครอง”	หมายถึง	ญาติหรือผู้ปกครองของบัณฑิตที่มาร่วม พิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
“ค่าใช้จ่าย”	หมายถึง	ค่าใช้จ่ายในการมาร่วมงานพิธีรับพระราชทาน ปริญญาบัตร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายของบัณฑิตที่มารับพระราชทานปริญญาบัตร ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560 โดยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
3. กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)
4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย
5. คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. แนวคิดเรื่องค่าใช้จ่ายเข้าร่วมพิธีรับพระราชทานปริญญาบัตร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

อุดมศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษา คำว่า อุดมศึกษา มีรากศัพท์มาจากศัพท์ภาษาบาลี "อุตม" หมายถึง สูงสุด และศัพท์ภาษาสันสกฤต ศึกษา หมายถึง การเล่าเรียน ดังนั้น คำว่า "อุดมศึกษา" จึงหมายถึง การเรียนขั้นสูงสุด

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้น เริ่มขึ้นตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ก่อตั้งโรงเรียนกฎหมาย โรงเรียนแพทย์ โรงเรียน ข่างใหม่ รวมถึงโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ยังไม่สามารถให้การศึกษาถึงขั้นปริญญาได้ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นมหาวิทยาลัย และพระราชทานนามว่า "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทย ในปัจจุบัน การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด 157 แห่งทั่วประเทศ (สารานุกรมเสรี, 2562)

พันธกิจหลักที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นขุมปัญญาของสังคมที่เป็นพันธกิจที่ยอมรับในระดับสากลมี 4 ประการ คือ

1. การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนากำลังคนในระดับสูงให้กับ สังคม ประเทศชาติ
2. การวิจัย เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

3. การบริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อสร้างสรรค์จรรโลงให้สังคมเจริญก้าวหน้าและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม โดยใช้วิชาการชั้นสูงเป็นพื้นฐาน

4. การทานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์แห่งชาติไทย

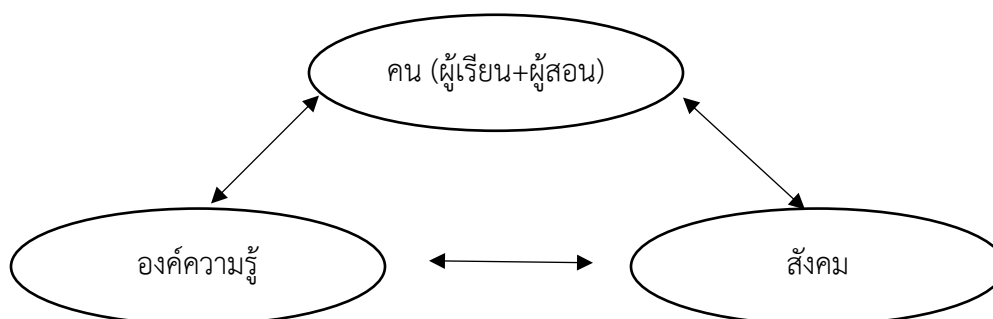
ในการดำเนินพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยดังกล่าวข้างต้นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของพันธกิจได้ก็คือ “อาจารย์” ที่จะต้องปฏิบัติพันธกิจทั้ง 4 ด้านควบคู่กันไป ในสัดส่วนที่เหมาะสม

ธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของการจัดการศึกษาหรือการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนในระดับอื่น โดยประเด็นสำคัญที่อาจารย์ผู้สอนต้องเข้าใจเป็นเบื้องต้น ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา ธรรมชาติของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา และหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเข้าไปสู่การจัดการเรียนการสอนในระดับนี้ได้มีประสิทธิภาพ

ธรรมชาติและจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา

การศึกษาไม่ว่าจะเป็นของสังคมใด ประเทศใดจัดเป็นการศึกษาที่มีลักษณะเป็นสากล ที่เป็นการจัดการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคน โดยเฉพาะเป็นการจัดการศึกษาให้กับคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว เพื่อออกไปพัฒนาสังคม ประเทศชาติ เมื่อพิจารณาในลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนในระดับ อุดมศึกษานั้น มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน 3 องค์ประกอบ คือ คน องค์ความรู้ และสังคม โดยองค์ประกอบทั้งสามจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาตามหลักสากล

จากลักษณะธรรมชาติของการอุดมศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษา (หรือมหาวิทยาลัย) จะต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับ “คน” “องค์ความรู้” และ “สังคม” ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาจึงได้กำหนดตามหลักสากล ในรูปแบบของพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิต (การจัดการเรียนการสอน) การวิจัย (สร้างองค์ความรู้สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ) และการบริการวิชาการ (เพื่อใช้องค์ความรู้พัฒนาสร้างสรรค์จรรโลงสังคม)

หลักสูตรอุดมศึกษา

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับแต่เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนชั้นสูงที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง (เช่น แพทย์ พยาบาล นักกฎหมาย วิศวกร นักบัญชี ฯลฯ) ควบคู่กันไปกับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ในลักษณะเช่นนี้ หลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ในระดับปริญญาตรี จึงมีโครงสร้างหลักสูตรและองค์ประกอบหลักสูตรดังนี้

(1) โครงสร้างหลักสูตร ได้แก่ จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชา ต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดไว้

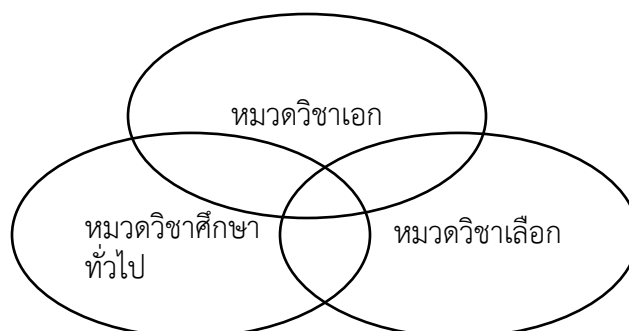
(2) องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 3 หมวดวิชา คือ

(2.1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

(2.2) หมวดวิชาเฉพาะ (Specialized Education) เป็นส่วนสำคัญของหลักสูตร ที่เน้นเพื่อพัฒนาคนและสังคมในแต่ละสาขาวิชา

(2.3) หมวดวิชาเลือกตามความสนใจและเสริมสร้างประสบการณ์ (Exploratory and Enrichment Education) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาที่สนใจนอกเหนือจากวิชาในสาขาวิชาชีพและวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป รวมทั้งรายวิชาอื่น ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียน

องค์ประกอบของหลักสูตรทั้ง 3 หมวดวิชาดังกล่าว จะมีบางส่วนที่ซ้อนกันอยู่ในลักษณะของวิชาหรือเนื้อหาวิชา และมีบางส่วนที่แยกจากกัน (รูปที่ 2)

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

เป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยประสบการณ์ทางวิชาการเฉพาะด้านขั้นสูงที่ลุ่มลึก เพื่อความเป็นนักวิชาการชั้นสูงในสาขาวิชานั้น ๆ ของผู้เรียน โดยมุ่งหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับนี้ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าวิจัย และสามารถนำองค์ความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสังคมประเทศชาติ ดังนั้นหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจึงไม่มีหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพราะผู้เรียนในระดับนี้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์แล้ว นอกจากนั้นอาจมีหรือไม่มีหมวดวิชาที่เสริมสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนก็ได้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตรในระดับอุดมศึกษามีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากหลักสูตรการศึกษาในระดับอื่น โดยเป็นการพัฒนาผู้เรียนและสร้างกำลังคน ที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ ทั้งยังสอดคล้องกับการพัฒนาคน และวุฒิภาวะของผู้เรียนอีกด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

1. คุณลักษณะของผู้เรียน สิ่งที่ต้องพิจารณาทาง ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคลิกของผู้เรียน ประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีต และความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่กำลังจะเรียน
2. บริบทในการเรียนรู้ ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตรและรายวิชารวมทั้งลักษณะและประเภทของหลักสูตร
3. ลักษณะและวิธีการของอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ บุคลิกภาพ คุณลักษณะประสบการณ์และคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน รูปแบบและวิธีการสอน และวิธีการบริหารจัดการรายวิชา

วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ที่พบโดยทั่วไป มี 3 วิธีการ คือ

1. Surface Approach เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะสอบให้ผ่านวิชานั้น ซึ่งเกิดจากการกลัวตก และมักเกิดในผู้เรียนที่มีความนับถือตนเอง (Self-Esteem) และความ

เชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence) วิธีการเรียนรู้แบบนี้มักใช้กระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นการแสวงหาข้อมูล และใช้เครื่องช่วยให้เกิดความจา ดังนั้นผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการแสวงหาข้อมูลและความจา

2. Deep Approach เกิดจากความสนใจในเนื้อหาสาระของรายวิชาที่เรียน และความต้องการที่จะกระทำสิ่งที่มีความหมาย รวมทั้งการตีความจากองค์ความรู้ในวิชานั้น ๆ ผู้เรียนมีความตั้งใจที่จะให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่จะบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ดังกล่าว มีหลากหลาย ตั้งแต่การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไปจนถึงการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนในสาขาวิชา ต่าง ๆ ในลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การจะใช้กระบวนการเรียนรู้แบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของวิชานั้น ๆ และคุณลักษณะของผู้เรียน

3. Strategic Approach เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้ มีลักษณะใกล้เคียงกับ 2 วิธีการ ดังกล่าวข้างต้น โดยความแตกต่างอยู่ที่แรงจูงใจและความตั้งใจของผู้เรียน ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้โดยขึ้นกับตัวผู้เรียนและรายวิชานั้น ๆ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ พิจารณาได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ผลลัพธ์ในเชิงปริมาณของการเรียนรู้ (Quantity of Learning) ผู้เรียนเรียนแล้วเกิดการเรียนรู้นานอย่างน้อยแค่ไหน และบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้นานอย่างน้อยแค่ไหน

2. ผลลัพธ์ในเชิงคุณภาพของการเรียนรู้ (Quality of Learning) ผู้เรียน เรียนแล้วเกิดการเรียนรู้นั้นในระดับใด ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับมหาวิทยาลัย ควรเป็นการเรียนรู้นั้นในระดับการวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ด้วยตัวผู้เรียนเอง

ความเป็นจริงในปัจจุบันพบว่าวิธีการสอน ข้อกำหนดหลักสูตรวิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ยับยั้งวิธีการเรียนรู้แบบ Deep Approach ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานสำหรับอาจารย์ผู้สอนดังกล่าวข้างต้น จะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพดังนี้

1. บรรลุจุดมุ่งหมาย หมายถึงการจัดการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ได้ โดยการเรียนรู้นั้นในขั้นสูง คือ ขั้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้และการประเมินค่า

2. ทันตามกำหนดเวลา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนได้ตามกำหนดเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยสามารถสอนได้ครบถ้วนตามเนื้อหาสาระ

3. ประหยัด หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรทุกอย่างอย่างประหยัดและคุ้มค่า

4. เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ (ดังรายละเอียดข้างต้น)
5. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความสุข หมายถึง ทั้งฝ่ายผู้เรียนและฝ่ายอาจารย์ผู้สอนมีความสุขในการเรียนและได้สอน ได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในลักษณะของความสัมพันธ์แบบ “ครู-ศิษย์”

ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพดังกล่าวนี้ อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการดำเนินการในประเด็นต่อไปนี้

- (1) วงจรการศึกษากับการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา
- (2) การออกแบบการสอน การวางแผนการสอนและการประเมินผลการสอน และ
- (3) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบและวิธีการสอนที่เหมาะสมในระดับอุดมศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

2.1 หลักการ พันธกิจและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

2.1.1 หลักการการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

หลักการสำคัญของการอุดมศึกษา (สุวิมล ธนะผลเลิศ, 2547, หน้า 25-26) หมายถึง สิ่งที่มีการอุดมศึกษายึดถือเป็นแนวทางการจัดการศึกษาชั้นสูง มีดังนี้

ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) หมายถึง สถาบันอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าและให้บริการทางวิชาการแก่สังคมได้บริโภคจึงควรมีผลงานการวิจัย ค้นคว้า ทดลอง บุกเบิก แสวงหาความรู้ใหม่ สร้างหลักการหรือทฤษฎีใหม่ๆ ผลิต คิดค้นแนวคิดแปลกๆ และใหม่ๆ รวมทั้งประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ให้เป็นมรดกตกทอดแก่อนุชนรุ่นหลังหรือสังคมได้ใช้เป็นประโยชน์ ดังนั้นความเป็นเลิศทางวิชาการย่อมแสดงให้เห็นถึงความเก่งกล้าสามารถ ภูมิปัญญาที่เป็นส่วนประกอบหลัก และเป็นหัวใจสำคัญของสถาบัน ทำให้บังเกิดผลในการช่วยเสริมและสร้างมาตรฐานความเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาสถาบันให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับได้บัณฑิตที่มีคุณภาพของประเทศ ดังนั้นความเป็นเลิศทางวิชาการ จึงหมายถึงความสมบูรณ์ที่สุดทางวิชาการในสาขานั้น ในขณะวิชาประเภทนั้นในวงการวิชาการหรือวิชาชีพชั้นสูงเฉพาะสาขานั้น ๆ

เสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) หมายถึง เสรีภาพของสมาชิกในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ คณาจารย์และนิสิตนักศึกษา ในการดำเนินกิจการทางวิชาการทั้งในด้านการเรียนการสอนและการวิจัยค้นคว้าได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันในการประกอบภารกิจด้านวิชาการมากกว่าที่จะเป็นอภิสิทธิ์ชนอันปราศจากความรับผิดชอบ ซึ่งหลักการเกี่ยวกับเสรีภาพทางวิชาการ มี 2 ประการ คือ

- 1) เสรีภาพทางวิชาการของบุคคล ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึง การพ้นจากสภาพถูกกีดกันหรือจำกัดโอกาสและสิทธิอันเนื่องมาจากเชื้อชาติ ศาสนา เพศ และการเมือง สิทธิและเสรีภาพในการสอนตามหลักการและข้อเท็จจริง และเสรีภาพในการวิจัยค้นคว้าและ

2) เสรีภาพทางวิชาการของสถาบัน มีขอบข่ายครอบคลุมถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ เสรีภาพในการบริหารบุคลากร เสรีภาพในการกำหนดหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา เสรีภาพในการรับนิสิตนักศึกษา เสรีภาพในการสอนและการวิจัย เสรีภาพในการพัฒนาสถาบันยิ่งกว่านั้น เสรีภาพทางวิชาการจึงมีความหมายใหญ่เป็น 3 ประเด็นได้แก่

1) เสรีภาพของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต้องการจะมีการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น จะเป็นในรูปของการพูดหรือการเขียนก็ตาม โดยที่ไม่ต้องหวาดกลัวว่าจะถูกผู้บังคับบัญชาในมหาวิทยาลัยหรือผู้มีอำนาจทางการเมืองนอกมหาวิทยาลัยขัดขวาง

2) เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงในสังคมกับสถาบันการปกครอง หมายถึงสถาบันการศึกษาต้องการและเรียกร้องที่จะมีสิทธิที่จะวางนโยบายและระเบียบปฏิบัติการเอง โดยไม่ถูกควบคุมจากองค์การภายนอก และ

3) การเรียกร้องที่จะมีเสรีภาพในการสอนโดยปราศจากข้อจำกัดตามกฎหมาย หรือระเบียบของสถาบันที่ปราศจากเหตุผล ดังนั้นเสรีภาพทางวิชาการจึงมีความสำคัญในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความมีเสรีภาพในการค้นคว้าวิจัย การแสดงความคิดเห็นเป็นเสรีภาพทางวิชาการซึ่งต้องให้ความเคารพเพื่อเป็นฐานของการนำไปสู่การพัฒนาของตัวมนุษย์เองและของสังคมรวมทั้งระบบการเมือง การปกครอง การบริหาร และกฎหมาย เสรีภาพทางวิชาการจึงเป็นเรื่องที่ต้องได้รับความคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นแหล่งของการศึกษาค้นคว้าการเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิชาการสู่การพัฒนาสังคมประเทศชาติ จึงเป็นเรื่องที่ต้องได้รับความคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้ การใช้เสรีภาพทางวิชาการ ต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญด้วย มิฉะนั้นก็จะไม่ได้รับการคุ้มครอง

ความเป็นอิสระในการบริหาร (Autonomous) หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาต้องมีอิสระในการดำเนินภารกิจภายในเป็นเอกเทศ โดยมีการแทรกแซงและควบคุมจากหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด ควรมีระบบการปกครองตนเอง (Self Government) เพื่อที่สามารถทำหน้าที่ได้สมบูรณ์เต็มที่ตามลักษณะความจำเป็นของสถาบันทางวิชาการชั้นสูงที่จะสร้างสรรค์จรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เสริมสร้างพหุปัญญาของบุคคลให้เป็นผู้มีความคิดเป็นอิสระและการจะปลูกฝังความเป็นอิสระในทางความคิด ความเป็นอิสระในการบริหารงานมหาวิทยาลัย จำแนกได้ 3 ด้าน คือ ความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล ความเป็นอิสระในการบริหารการเงิน และความเป็นอิสระในการบริหารงานวิชาการและงานบริหารทั่วไป ซึ่งความเป็นอิสระในการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยหรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปเรียกว่าเสรีภาพทางวิชาการ ความเป็นอิสระในการบริหารงานมหาวิทยาลัย เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายและทำหน้าที่หลักทั้งด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งความเป็นอิสระเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมและนวัตกรรมจะนำไปสู่การแข่งขันที่นำไปสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา ดังนั้นในหลักการของ “ความเป็นอิสระ” การติดตามและประเมินผลจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นเพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งเพาะบ่มความรู้ ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสามารถรับใช้สังคมอย่างถูกต้อง และนำสังคมไปสู่การพัฒนาที่ดียิ่งขึ้นเพื่อให้กระบวนการหรือระบบการ

ติดตามและประเมินผลอุดมศึกษาเป็นระบบที่มีมาตรฐานและเกิดความรู้ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรวมทั้งได้สะท้อนปัญหาของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน

2.1.2 ความหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545, หน้า 3) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ โดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ ยิ่งกว่านั้น การศึกษายังเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาแต่ละระดับมีความแตกต่างกัน โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542ได้กำหนดว่า “การศึกษาระดับอุดมศึกษา” เป็นการศึกษาระดับต่อจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา มีจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ว่าการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพในระดับกลาง รวมทั้งมีความสามารถในการริเริ่มประกอบการและการศึกษาระดับปริญญา ซึ่งประกอบด้วยระดับปริญญาตรีและสูงกว่านั้น การศึกษาระดับปริญญาตรี มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติการริเริ่มการพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ ส่วนการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทาง ให้มีความชำนาญมากขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ตามพันธกิจและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 2) ด้านการวิจัย
- 3) ด้านการบริการวิชาการ
- 4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ
- 5) ด้านการบริหารจัดการ

2.1.3 ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาในระดับสูงมีหน้าที่สำคัญในการผลิตกำลังคน สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ค้นคว้า วิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็น

แหล่งรวมวิทยาการหลากหลายสาขา และเป็นศูนย์รวมของนักวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถเป็นจำนวนมากยิ่งกว่านั้น อุดมศึกษายังถูกใช้ในการพัฒนาประเทศและเป็นปัจจัยในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่พึงปรารถนาอีกด้วย การอุดมศึกษาของไทยได้มีพัฒนาการมาเป็นลำดับ นับตั้งแต่การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2459 และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่จัดตั้งในระยะต่อมาเพื่อเปิดสอนในสาขาวิชาเฉพาะทางเพื่อผลิตคนเข้ารับราชการ การผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูงมีความจำเป็นมากขึ้นในยุคของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นับตั้งแต่ปี 2500 เป็นต้นมา การอุดมศึกษาจึงมีความหลากหลายทั้งในด้านหน่วยงานที่จัดประเภทของการจัด รูปแบบและเนื้อหาสาระของการจัด ทำให้เกิดความหลากหลายทางด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การบริหารและจัดการ ตลอดจนกลุ่มคนผู้รับบริการ ทั้งนี้การอุดมศึกษาได้มุ่งเพื่อการผลิตกำลังคนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันได้ส่งผลให้เกิดการแข่งขันด้านเศรษฐกิจการค้าอย่างรุนแรงหลายฝ่ายต่างคาดหวังบทบาทของอุดมศึกษาในการพัฒนากำลังคนเพื่อพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะในการแข่งขัน อุดมศึกษาไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนโดยมุ่งเน้นการเตรียมคนเข้าสู่ภาวะการเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต ทั้งในเชิงการตอบสนองในระบบเศรษฐกิจและสังคมของภาครัฐและภาคเอกชน บทบาทการจัดอุดมศึกษาจึงไม่ใช่หน้าที่ของรัฐแต่อย่างใด แต่เป็นหน้าที่ของภาคเอกชน องค์กรประชาชน ท้องถิ่น และชุมชนที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการอุดมศึกษาให้มากขึ้น ขณะเดียวกันผู้เรียนเองก็จะต้องมีส่วนร่วมนำทรัพยากรมาสู่สถาบันอุดมศึกษาให้มากขึ้นด้วย

โดยสรุปกล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันและอนาคตมีภารกิจที่สำคัญคือการสร้างองค์ความรู้และสร้างสังคมให้มีพื้นฐานแข็งแกร่ง ทั้งนี้ อุดมศึกษาจึงต้องมีบทบาททั้งในเชิงการตอบสนองและนำการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศไทยด้วย

2.1.4 พันธกิจและมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษามีพันธกิจหลักที่สำคัญ 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และมีพันธกิจอย่างน้อยอีก 5 ประการที่จะสนับสนุนให้การขับเคลื่อนพันธกิจหลักบรรลุเป้าหมายได้ คือ

- 1) ปรัชญา ปณิธานวัตถุประสงค์และแผนการดำเนินการ
- 2) กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา
- 3) การบริหารและการจัดการ
- 4) การเงินและงบประมาณ และ
- 5) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

ซึ่งพันธกิจหลักและพันธกิจสนับสนุนจะต้องทำงานเชื่อมโยงบูรณาการทุกเรื่องเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงจะส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษามีคุณภาพได้

อนึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 34 กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนั้นจึงได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา ลงวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2549 ซึ่งถือได้ว่าเป็นมาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย มาตรฐานฉบับนี้ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 2) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และ 3) มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียด (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2549) ดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต

บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลโลก มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

1.1 บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

1.2 บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม

1.3 บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแลเอาใจใส่รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

2. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา

มีการบริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลและพันธกิจของการอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพ

2.1 มาตรฐานด้านธรรมาภิบาลของการบริหารการอุดมศึกษา มีการบริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงความหลากหลาย และความเป็นอิสระทางวิชาการ มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

2.1.1 มีการบริหารจัดการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีอิสระทางวิชาการ

2.1.2 มีการบริหารจัดการทรัพยากรและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้มีการจัดการศึกษาผ่านระบบและวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า คุ่มทุน

2.1.3 มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 มาตรฐานด้านพันธกิจของการบริหารการอุดมศึกษา การดำเนินงานตามพันธกิจของการอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้านอย่างมีคุณภาพ โดยมีการประสานความร่วมมือร่วมพลังจากทุกภาคส่วนของชุมชนและสังคม ในการจัดการความรู้มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

2.2.1 มีหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการเรียนรู้และการสร้างงานด้วยตนเองตามสภาพจริง ใช้การวิจัยเป็นฐาน มีการประเมิน และใช้ผลการประเมิน เพื่อพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการหลักสูตร ตลอดจนมีการบริหารจัดการนิสิตนักศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

2.2.2 มีการวิจัยเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและทรัพยากรที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามศักยภาพของประเภทสถาบัน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับนานาชาติของสังคมและประเทศชาติ

2.2.3 มีการให้บริการวิชาการที่ทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมตามระดับความเชี่ยวชาญของประเภทสถาบัน มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสังคมและประเทศชาติ

2.2.4 มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน พัฒนา เผยแพร่วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีการปรับใช้ศิลปวัฒนธรรมต่างประเทศอย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

3. มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้

การแสวงหา การสร้าง และการจัดการความรู้ตามแนวทาง/หลักการอันนำไปสู่สังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

3.1 มีการแสวงหา การสร้าง และการใช้ประโยชน์ความรู้ ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและประเทศ เพื่อเสริมสร้างสังคมฐานความรู้

3.2 มีการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัยแบบบูรณาการ หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการสร้างเครือข่ายและหลักการประสานความร่วมมือร่วมพลังอันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

4. มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา

นอกจากนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ตาม

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2551 และฉบับเพิ่มเติม พ.ศ.2554 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มาตรฐานฉบับนี้ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 2 ด้าน คือ

4.1 มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา และมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง และ กลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาเอกมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 2 ด้าน และมาตรฐานย่อยอีกมาตรฐานละ 4 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านกายภาพ สถาบันอุดมศึกษามีอาคารที่ประกอบด้วยลักษณะสำคัญของอาคารเรียนที่ดี มีห้องครบทุกประเภท พื้นที่ใช้สอยที่ใช้ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทุกประเภท มีจำนวนเพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนอาจารย์ประจำ จำนวนนักศึกษาในแต่ละหลักสูตร และจำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษา ตามเกณฑ์พื้นที่ใช้สอยอาคารโดยประมาณ รวมทั้งต้องจัดให้มีห้องสมุดตามเกณฑ์มาตรฐาน มีครุภัณฑ์ประจำ อาคาร ครุภัณฑ์การศึกษา และคอมพิวเตอร์จำนวนเพียงพอต่อการจัดการศึกษา ทั้งนี้ อาคารและบริเวณอาคารจะต้องมีความมั่นคง ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะหรือความสะอาด เป็นอย่างอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

1.2 ด้านวิชาการ สถาบันอุดมศึกษามีศักยภาพและความพร้อมในการปฏิบัติการกิจด้านวิชาการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสถาบันอุดมศึกษาและแผนการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการของประเทศและผู้ใช้บัณฑิตโดยรวม มีหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการบริการการศึกษาที่ดี สามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างมีคุณภาพ สถาบันต้องมีการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลทั้งในด้านการวางแผนรับนักศึกษา และการผลิตบัณฑิตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียน การสอน และการพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการ

1.3 ด้านการเงินสถาบันอุดมศึกษามีความพร้อมด้านการเงินทั้งงบการเงินรวมและงบที่จำแนกตามกองทุน มีแผนการเงินที่มั่นคงเป็นหลักประกันได้ว่าสถาบันจะสามารถจัดการศึกษาได้ตามพันธกิจและเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาในอนาคตเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้ให้บริการ สถาบันอุดมศึกษามีการจัดทำรายงานการเงินที่แสดงถึงการได้มาของรายได้ รายรับ การจัดสรร การใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ และทั่วถึงเป็นธรรมอย่างชัดเจน รวมทั้งการนำรายได้ไปลงทุนภายใต้การประเมินและวิเคราะห์ ความเสี่ยง มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการใช้เงินทุกประเภท และมีระบบการติดตามตรวจสอบ ผลประโยชน์ทับซ้อนของบุคลากรทุกระดับ

1.4 ด้านการบริหารจัดการ สถาบันอุดมศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยมีสภาสถาบันทำหน้าที่กำกับ นโยบาย การดำเนินการตามแผนการบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณและทรัพย์สิน การบริหารสวัสดิการที่จัดให้กับนักศึกษาและบุคลากรทุกระดับ รวมทั้งกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายที่กำหนดไว้ มีการเผยแพร่ผลการกำกับ การดำเนินงานของสภาสถาบัน และการบริหารจัดการของผู้บริหารทุกระดับสู่ประชาคมภายในและภายนอกสถาบัน ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ประกอบด้วย หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการตรวจสอบได้หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

2. มาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

2.1 ด้านการผลิตบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการรับนักศึกษาเข้าเรียนที่มีคุณสมบัติและจำนวนตรงตามแผนการรับนักศึกษาและสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ สถาบันผลิตบัณฑิตได้ตามคุณลักษณะ จุดเน้นของสถาบัน ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และจัดให้มีข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจน เผยแพร่ต่อสาธารณะในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน คณาจารย์ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การพัฒนาการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกหลักสูตร และตอบสนองความต้องการของนักศึกษา

2.2 ด้านการวิจัย สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพและภายใต้จุดเน้นเฉพาะ โดยมีการดำเนินการตามนโยบาย แผน และงบประมาณ มีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรให้มีสมรรถนะในการทำวิจัย ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการทำวิจัยกับหน่วยงานภายนอกสถาบัน เพื่อให้ได้ผลงานวิจัย ผลงานประดิษฐ์และงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ สนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ในวงกว้างและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชน

2.3 ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม สถาบันอุดมศึกษามีการให้บริการทางวิชาการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในวงกว้างและกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งอาจให้บริการโดยใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระดับสถาบันและระดับบุคคลได้ในหลายลักษณะ เช่น การให้คำปรึกษา การศึกษาวิจัย การค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้กับสังคม การให้บริการฝึกอบรม หลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องบริการแก่ประชาชนทั่วไป การให้บริการทางวิชาการนี้ สามารถจัดในรูปแบบของการให้บริการแบบให้เปล่าหรือเป็นการให้บริการเชิงพาณิชย์ที่ให้ผลตอบแทนเป็นรายได้หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

2.4 ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนโดยตรงหรือโดย

อ้อม เพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ทัศนคติ ถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องจรรโลงความดีงามในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพ มีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้วิธีการจัดการวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน

ส่วนมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดประเภทหรือกลุ่มสถาบันที่กำหนดไว้ภายใต้มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, หน้า 44-46) ดังนี้

กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน

กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี

กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง

กลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะ

ระดับปริญญาเอก

โดยสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะเป็นผู้เลือกประเภทหรือกลุ่มสถาบันเองตามปรัชญา วัตถุประสงค์และพันธกิจที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาอาจเปลี่ยนแปลงกลุ่มที่เลือกไว้ได้ กลุ่มสถาบันต่าง ๆ จะเน้นหนักในมาตรฐานหลักและมาตรฐานย่อยทั้ง 1.1 และ 1.2 ที่แตกต่างกันในด้านปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจที่กำหนดจากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสรุปประเด็นที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ชายแดน ประกอบด้วย 5 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวิจัย 3) ด้านการบริการวิชาการ 4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ 5) ด้านการบริหารจัดการ

3. กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) มีพื้นฐานแนวคิด

“การศึกษาเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาประเทศ” และมุ่งเน้นให้เกิด “เอกภาพด้านนโยบาย แต่หลากหลายในการปฏิบัติ” มีการทำงานในเชิงรุกไปข้างหน้าภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความต้องการใหม่ เพื่อให้อุดมศึกษาเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ได้นำเสนอปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาอยู่ 7 ประเด็นคือ

1. ความเปลี่ยนแปลงด้านประชากร อุดมศึกษาไทยจะต้องหยุดการขยายตัวอย่างไม่มีที่สิ้นสุดรัฐต้องตัดสินใจเชิงนโยบายระหว่างการเปิดกว้างและการจำกัดปริมาณเพื่อรักษาคุณภาพต้องสร้างคนไทยให้มีผลผลิตภาพสูงขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างระบบอุดมศึกษาให้อ่อนตัว

2. พลังงานและสิ่งแวดล้อม อุดมศึกษาต้องสร้างบุคลากรและองค์ความรู้ให้ประเทศพึ่งพิงได้ สร้างความตระหนักแก่บัณฑิต สร้างองค์ความรู้และจัดการสิ่งแวดล้อม วางระบบการวิจัยด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากร และผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน

3. การมีงานทำและตลาดแรงงานในอนาคต อุดมศึกษาต้องเพิ่มความรู้แก่เกษตรกรให้อยู่ได้ และเสริมทักษะเพื่อเข้าสู่ภาคบริการและอุตสาหกรรม สร้างความมั่นคงด้านอาหารของโลก ให้ ความสำคัญกับภาคบริการร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมรายสาขาและสร้างอุตสาหกรรมฐานความรู้

4. การจัดการความขัดแย้งและความรุนแรง อุดมศึกษาต้องสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจ ในสถานการณ์ในประเด็นต่าง ๆ เช่น สังคมพหุวัฒนธรรม พหุลักษณะ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ศาสนา การศึกษาคู่ขนาน ศาสนาและความรู้ ความซับซ้อนของประวัติศาสตร์ การถูกทอดทิ้งและการขาด โอกาส พัฒนาครูและกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมการสร้างประสบการณ์การจัดการความขัดแย้งโดย สันติวิธี

5. การกระจายอำนาจการปกครอง อุดมศึกษาต้องเสริมภารกิจบริการวิชาการแก่สังคม ช่วยเหลือด้านการวางแผน การพัฒนา ทักษะ อาชีพ สร้างงานใหม่สำหรับอนาคต และรวมตัว สถาบันอุดมศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก

6. เยาวชน นักศึกษาและบัณฑิตในอนาคต อุดมศึกษาควรเพิ่มความรู้และทักษะเกี่ยวกับ ชีวิตและสังคม ทักษะพื้นฐานที่ข้ามพ้นวิชาการทั่วไป เสริมปฏิสัมพันธ์กับชีวิตจริงและการบูรณาการ เพิ่ม KPI ของอาจารย์ในการดูแลช่วยเหลือนักศึกษา เสริมทักษะการสื่อสาร การตัดสินใจ การเป็นผู้นำ ความ อดทน คุณธรรม เพิ่มบริการแนะแนวอาชีพและการมีงานทำตั้งแต่มัธยม อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา การ เรียนรู้บนฐานการทำงานในภาคการผลิตและภาคสังคม ควรติดตามการประกอบอาชีพของบัณฑิต และ ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างวัฒนธรรม

7. เศรษฐกิจพอเพียง อุดมศึกษาควรมีความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักปรัชญานี้ในระยะ เริ่มต้น การจัดตั้งศูนย์ศึกษา การสร้างผู้นำนักปฏิบัติ สร้างต้นแบบกิจกรรมสำหรับนักศึกษา และควรเป็น ผู้นำการปฏิบัติได้ วิเคราะห์ได้ สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ยิ่งกว่านั้น ตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ยังได้วิเคราะห์ปัจจัยภายในระบบอุดมศึกษาไทยและกำหนดทิศทาง นโยบายไว้ 9 ประเด็น ได้แก่

1. รอยต่อกับการศึกษาระดับอื่น อุดมศึกษาควรปรับปรุงทบทวนกระบวนการผลิตครู พึงสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานเต็มความสามารถ รัฐส่งเสริมการสร้างโรงเรียนเฉพาะ หรือห้องเรียน เฉพาะในโรงเรียนทั่วไป ส่งเสริมการศึกษาของผู้มีความสามารถพิเศษ ระบบการเรียนล่วงหน้า การเป็นที่ เลี้ยงในการทำโครงการ ผู้จบอาชีวะเข้าศึกษาต่อด้วยความยืดหยุ่น CREDIT BANK และ LLL

2. การแก้ปัญหาอุดมศึกษาในปัจจุบัน อุดมศึกษาสร้างกลไกการกำกับเพื่อลดเลิก หลักสูตรที่ไม่เป็นที่ต้องการ ลดเลิกคณะและสถาบันที่มีปัญหาคุณภาพอย่างรุนแรง จัดกลไกการตรวจสอบ ศูนย์ข้อมูลสถิติ ปรับปรุงกลไกการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา นำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ ระบบการรับรองวิทยฐานะ จัดสถาบันอุดมศึกษาเป็น 4 กลุ่ม แตกต่างกันตามพื้นที่บริการและจุดเน้นของ พันธกิจ มีกลไกการประกันคุณภาพ/นโยบายและแผนแตกต่างกัน และมีกลไกการจัดกลุ่มสถาบันที่ หลากหลาย

3. ธรรมนูญและการบริหารจัดการ ให้มีความสำคัญกับสภามหาวิทยาลัย จัดตั้งองค์กร กลไกการพัฒนาผู้กา กำนโยบายและผู้บริหารในลักษณะ IOD ให้ความรู้ เยี่ยมชม เปิดเวทีแลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์ ปรับโครงสร้างการบริหารธรรมนูญในมหาวิทยาลัย การได้มาซึ่งนายกสภา อธิการบดี การจัดตั้งสำนักงานสภามหาวิทยาลัย ปรับโครงสร้าง กกอ.ให้เป็นกรรมาธิการ

4. บทบาทในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มหาวิทยาลัยต้อง เชื่อมต่อกับภาคการผลิต สร้างความรู้และนวัตกรรม พัฒนาระบบการประเมินการวิจัย เสริมศูนย์แห่ง ความเป็นเลิศ ให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย กลุ่มมหาวิทยาลัย ภาคอุตสาหกรรมภาคสังคม และชุมชน ผลักดันให้เกิดระบบวิจัยแห่งชาติ

5. การเงินอุดมศึกษา ปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณ คงกองทุนกู้ยืมเพื่อ การศึกษา (กยศ.) ตามความจำเป็น เพิ่มกองทุนประเภท Contribution Scheme จัดตั้งกองทุนพัฒนา อุดมศึกษา จัดตั้ง Buffer Organization อีสาระในการบริหารการเงินแก่มหาวิทยาลัย

6. การพัฒนาบุคลากรในอุดมศึกษา ปรับระบบการพัฒนาอาจารย์ให้มีความหลากหลาย ทั้งเชิงวิชาการ ความเป็นครูตามช่วงวัย จัดให้มีกระบวนการ Mentoring เน้นการพัฒนาจากการทำงานจริง พัฒนาโดยมหาวิทยาลัยในประเทศ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ หรือทั้ง 2 ระบบตามความจา เป็นให้ผู้ ประสงค์เป็นอาจารย์ร่วมลงทุนในการพัฒนา และให้ความสำคัญกับมหาวิทยาลัยใหม่

7. การพัฒนาอุดมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องมอง หลายมิติและมุ่งแก้ปัญหาหลายระดับ หลายระยะ การพัฒนาเด็กและเยาวชน การพัฒนาครู สร้างความ เข้มแข็งให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ และพัฒนาเชื่อมโยงสู่ ASEAN

8. เครือข่ายอุดมศึกษา ส่งเสริมการทำงานในลักษณะเครือข่ายของสถาบันอุดมศึกษา ตามพื้นที่นา ไปสู่การควรววมในมิติต่าง ๆ ช่วยยกระดับคุณภาพ และสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาชุมชน เครือข่ายวิชาการ

9. โครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ ให้มีความสำคัญกับศิลปศาสตร์ การใช้ศักยภาพ ICT เพื่อ การเรียนรู้ การสร้างฐานข้อมูลอุดมศึกษาที่ทันสมัย สร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา Open Courseware และพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดและการเรียนรู้

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2554) ได้วิเคราะห์ 5 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัด การศึกษาไทย โดยกล่าวว่าการกำหนดทิศทางและนโยบายการจัดการศึกษาไทยจำเป็นต้อง จัดทำฐานข้อมูล โดยวิเคราะห์และสกัดปัจจัยภายนอก 5 ประการสำคัญที่มีผลต่อการจัดการศึกษาไทย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีผลต่อการกำหนดคุณสมบัติและ คุณภาพของแรงงานในอนาคต เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการขนส่ง เทคโนโลยีการผลิต นาน

เทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ ฯลฯ มีความก้าวหน้าขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้มีประโยชน์ในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องมีการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ในหลักสูตรการเรียนการสอน และปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลต่อตลาดแรงงานและตลาดการศึกษา เนื่องจากการกำหนดลักษณะของแรงงานที่ต้องการ เช่น เศรษฐกิจใหม่ จะแข่งขันกันด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนา ดังนั้น การศึกษาต้องพัฒนาคนให้มีทักษะการทำวิจัยให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจ การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนเกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าและเงินลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ ไม่เพียงแต่ต้องลดการกีดกันการแข่งขันเท่านั้น ยังต้องแข่งขันกันด้วยสินค้าที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยแรงงานที่มีฝีมือมีทักษะความสามารถที่หลากหลาย เช่น ความรู้ด้านเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ การบริหาร ฯลฯ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

3. ปัจจัยด้านระบบราชการ การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาเคลื่อนไปอย่างยากลำบาก เนื่องด้วยระบบราชการเป็นอุปสรรค ซึ่งเกิดจาก ความล่าช้าในการประสานงาน เนื่องจากการทำงานตามระบบราชการไทย มักทำงานแบบต่างคนต่างทำไม่ไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีลักษณะของการรวมศูนย์ที่ส่วนกลางมากเกินไป การทำงานแบบราชการ ที่ยึดกฎระเบียบตายตัว ขาดความยืดหยุ่น และเอื้อต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษาและครูบางส่วนที่ไม่ยอมปรับตัว

4. ปัจจัยด้านการเมือง กล่าวว่าการปฏิรูปหรือพัฒนาการจัดการศึกษาจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับการเมืองมากกว่าแนวทางและวิธีการ แต่หากการเมืองไทยมีเงื่อนไขบางประการที่เป็นอุปสรรค จะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาไทยไม่ก้าวหน้าหรือประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เช่น

4.1 การปรับเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบ่อยครั้ง ทำให้การดำเนินนโยบายการพัฒนาการศึกษาไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะรัฐบาลทักษิณ มีการเปลี่ยนรัฐมนตรีบ่อยมากคนละ 9 เดือนโดยเฉลี่ย นักการเมืองมองว่า เป็นกระทรวงที่สร้างผลงานได้ยาก ตำแหน่งรัฐมนตรีจึงนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง เช่น เป็นรางวัลแก่ผู้สนับสนุนพรรค ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งจึงไม่ใช่ผู้มีความรู้ในด้านการศึกษาอย่างแท้จริง

4.2 ความไม่สอดคล้องของเป้าหมายของการจัดการศึกษากับเป้าหมายทางการเมือง เป้าหมายของนักการเมืองหลายคนคือ ต้องการคะแนนนิยม จึงมีนักการเมืองจำนวนไม่น้อยที่ไม่ดำเนินนโยบายที่ให้ผลในระยะยาว เนื่องจากเสียงที่จะทำให้ตนเองไม่เป็นที่นิยมทางการเมือง ซึ่งนั่นหมายความว่าความรวมถึงนโยบายการศึกษา ดังนั้นนักการเมืองจึงเลือกดำเนินนโยบายที่เห็นผลในระยะสั้น เพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้งเข้ามาอีกครั้ง อันเป็นอุปสรรคยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาไทย

5. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม สังคมไทยมีเงื่อนไขทางวัฒนธรรมหลายประการ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาไทย ดังนี้

5.1 ชาดวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม สังคมไทยในปัจจุบันขาดความเหนียวแน่น ขาดความร่วมมือร่วมใจ คนในสังคมจึงมองการศึกษาว่าเป็นเรื่องของรัฐบาลไม่เกี่ยวกับตนเอง

5.2 รักความสนุกและความสบาย คนไทยส่วนใหญ่สนใจความบันเทิงมากกว่าการแสวงหาความรู้ จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.3 สังคมอุปถัมภ์ สังคมไทยยังมีลักษณะสังคมอุปถัมภ์ เห็นแก่พวกพ้องมากกว่าส่วนร่วม ผู้ที่มีอำนาจมักแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง โดยที่ประชาชนไม่กล้าขัดขวางเพราะต้องพึ่งพาอาศัย ดังนั้น เมื่อมีการกระจายอำนาจทางการศึกษา อาจกลายเป็นแหล่งผลประโยชน์ให้กับผู้มีอิทธิพลได้หากควบคุมไม่ดี

5.4 ขาดการเปิดกว้างทางความคิดและการรับฟังความเห็นของผู้อื่น สังคมไทยมีค่านิยมว่า การมีความคิดที่แตกต่างหรือการเป็นแกะดำเป็นสิ่งไม่ดี มองผู้คิดแตกต่างเป็นศัตรู และพยายามหักล้างความคิดซึ่งมักกระทำโดยใช้อารมณ์มิได้ใช้เหตุผลเป็นที่ตั้ง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาผู้เรียนที่ปัจจุบันมุ่งสร้างคนให้คิดเป็นทำเป็นปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นล้วนเป็นปัจจัยหลักที่หน่วยงานกำหนดแนวทางพัฒนาระบบการศึกษาไทย จะต้องให้ความสำคัญและนำไปใช้วิเคราะห์วางแผนกำหนดทิศทางและนโยบาย โดยเฉพาะปัจจัยด้านการเมือง ซึ่งมีอิทธิพลมากต่อการพัฒนาการศึกษาไทย เพราะหากแม้ว่าจะมีการยับยั้งหรือพัฒนาปัจจัยอื่นมากเพียงใด แต่หากปัจจัยการเมืองไม่ถูกพัฒนาให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา ย่อมส่งผลให้การยับยั้งหรือพัฒนาปัจจัยอื่นย่อมกระทำได้ยาก และอาจไม่น่า พาสู่ความสำเร็จได้ หากเปรียบเทียบให้ปัจจัยทางการเมือง เปรียบเสมือนน้ำที่หล่อเลี้ยงให้ระบบการศึกษาไทยเติบโตงอกงามผลิดอกออกผลที่มีคุณภาพ แต่หากขาดการหล่อเลี้ยงน้ำที่มากเพียงพอจะทำให้การจัดการศึกษาเหี่ยวเฉา และไม่เจริญก้าวหน้า ดังนั้นการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาไทยจึงขึ้นอยู่กับจุดยืนและภาวะของผู้นำประเทศและผู้นำกระทรวงศึกษาธิการที่ให้ความสำคัญ ผลักดันและสนับสนุน ให้เกิดการขับเคลื่อนในการพัฒนาระบบการศึกษาไทยยิ่งกว่านั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้เสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทยไว้ 5 ประการที่สำคัญ ได้แก่

ปัจจัยที่ 1 การพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา แต่เกี่ยวข้องโดยตรงกับครอบครัวของผู้เรียนเอง เช่น ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ไม่สมบูรณ์ ไม่มีความพร้อม ไม่ได้รับการสนับสนุนที่จะทำให้เขาเรียนได้

ปัจจัยที่ 2 การพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่ ตอนนีเราประสบกับปัญหาการขาดแคลนครู ประสบกับปัญหาครูไม่มีคุณภาพ และเราไม่สามารถที่จะดึงดูดคนดี คนเก่งให้เข้ามาเป็นครูได้ จึงทำให้ไม่สามารถที่จะกอบกู้บูรณาการทางการศึกษาได้ เราจึงอยากที่จะผลักดันนโยบายที่ว่าเลิกอัตราครูจ้างให้เป็นข้าราชการครูทั้งหมด โดยจะคัดกรองให้คนที่มีความสนใจ มีใจรัก อาชีพครูจริง ๆ เข้ามาเป็นครู

ปัจจัยที่ 3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เราต้องการเทคโนโลยี สื่อ และอุปกรณ์ทางการศึกษาที่ทันสมัยเข้ามาช่วยครูและเด็ก เพื่อให้เขาสามารถ

แสวงหาความรู้ และมีทักษะที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งถือเป็นหนทางที่จะช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

ปัจจัยที่ 4 การจัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา เนื่องจากระบบการศึกษาเกือบทุกระดับยังเป็นระบบที่ล้าหลังอยู่ ซึ่งจะเน้นอยู่แต่ในเรื่องระบบการวัดผล และการเลื่อนชั้นแบบอัตโนมัติ แม้เด็กจะอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ก็เลื่อนไปเรื่อย ๆ เราจึงจะเลิกใช้ทั้ง 2 ระบบ

ปัจจัยที่ 5 การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา โดยการกระจายอำนาจให้โรงเรียนในระดับต่าง ๆ มีความเข้มแข็งขึ้น และจะสนองนโยบายที่ให้เด็กเรียนโรงเรียนใกล้บ้าน ซึ่งจะทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีความเข้มแข็งและมีคุณภาพทัดเทียมกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

5. พิธีพระราชทานปริญญาบัตร

5.1 ความเป็นมาของงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

พิธีพระราชทานปริญญาบัตร เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2473 โดยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เสด็จมาพระราชทานปริญญาบัตรแก่เวชบัณฑิต (หรือแพทยศาสตรบัณฑิตในปัจจุบัน) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ ตึกบัญชาการ (อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ในปัจจุบัน) ในครั้งนั้น ทางมหาวิทยาลัยกราบทูลเชิญพระบรมวงศานุวงศ์ เรียนเชิญเสนาบดี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ตลอดจนส่งหนังสือเชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ รวม 11 แห่ง อาทิ กรมยุทธศึกษาทหารบก กรมยุทธศึกษาทหารเรือ สภาอากาศสยาม วชิรพยาบาล มหามงกุฎราชวิทยาลัย ราชบัณฑิตยสภา และโรงเรียนกฎหมาย เอกอัครราชทูตนานาชาติ เป็นต้น มาร่วมพิธีด้วย

ในพิธีดังกล่าว มหาอำมาตย์เอก พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ทูลเกล้าฯ ถวายฉลองพระองค์ครุยบัณฑิตพิเศษแด่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จากนั้น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานครุยกิตติมศักดิ์บัณฑิตชั้นโท (หรือมหาบัณฑิตในปัจจุบัน) ทางวิทยาศาสตร์แก่พระยาภะรตราชา ผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในขณะนั้น และบัณฑิตชั้นเอก (หรือดุษฎีบัณฑิตในปัจจุบัน) แก่ศาสตราจารย์ นายแพทย์ เอ.จี. เอลลิส คณบดีคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในขณะนั้น แล้วพระราชทานปริญญาบัตรแก่เวชบัณฑิตจำนวน 34 คน ในจำนวนนั้น 18 คนมาจากปีการศึกษา 2471 และ 16 คนจากปีการศึกษา 2472 เสร็จแล้วพระราชทานพระบรมราโชวาท และเสด็จพระราชดำเนินกลับ

ต่อมา สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสนอให้กระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการ) กราบ บังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตว่า "มหาวิทยาลัยขอพระบรมราชานุญาตสงวนธรรมเนียมนี้ไว้คือ ถือว่าการพระราชทานปริญญาบัตรเป็นการหน้าพระที่นั่ง หากเสด็จไม่ได้ ก็จะเป็นการถวายปริญญา ต่อพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ และรับพระราชทานปริญญาบัตรจากผู้แทนพระองค์" เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทราบแล้วก็พระราชทานพระบรมราชานุญาตตามนั้น ธรรมเนียมนี้จึงสืบต่อมาจนปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เริ่มพระราชทานปริญญาบัตรแก่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ของรัฐตั้งแต่ พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา โดยเสด็จพระราชดำเนินในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2492-2493 เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2493 นับเป็นการพระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรกในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานปริญญาบัตรด้วยพระองค์เองเป็นระยะเวลามากกว่า 50 ปี จนกระทั่ง พ.ศ. 2544 จึงต้องยุติพระราชกิจในการนี้ลง ด้วยพระชนมพรรษามากขึ้นประกอบกับทรงพระประชวร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศเสด็จแทนพระองค์

5.2 งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

คำกราบบังคมทูลรายงานกิจการของนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2511) ได้กล่าวไว้ว่า ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสถวายความปิติยินดีเป็นล้นเกล้า ๆ ในการที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระเมตตาเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาในวันนี้ นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้า ๆ หาที่สุดมิได้ และยอมเป็นที่ซาบซึ้งตรึงใจแก่คณาจารย์ ข้าราชการ และนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นตลอดไป และนายกสภามหาวิทยาลัยได้กราบบังคมทูลรายงานกิจการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2510 ได้จัดการศึกษาในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ และวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร รวมจำนวน 59 คน และสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นขอทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาวิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์พร้อมด้วยครุฑปริญญาฉลองพระองค์แต่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2541 เป็นต้นมา

พิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2556 (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2557) ในวันจันทร์ที่ 1 ธันวาคม พุทธศักราช 2557 และคำกราบบังคมทูลรายงานของนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นกราบบังคมทูล ความว่า มีผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2556-2557 รวมระดับบัณฑิตศึกษา ปริญญาตรี และอนุปริญญา รวมจำนวน 7,936 คน มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการรับรู้จากระยะไกลและระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์แก่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี และได้ขอพระราชทานกราบบังคมทูล อัญเชิญใต้ฝ่าละอองพระบาท โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จำนวน 4 ท่าน รางวัลพระธาตุพนมทองคำ จำนวน 1 ท่าน รางวัลศรีมอดินแดง บุคลากรตำแหน่งวิชาการ จำนวน 1 ท่าน รางวัลศรีมอดินแดง บุคลากรตำแหน่งประเภททั่วไป วิชาชีพเฉพาะ หรือเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน 1 ท่าน รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น จำนวน 1 ท่าน และรางวัลศรีกัลปพฤกษ์ จำนวน 1 ท่าน

พิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2557 (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2558) ในวันจันทร์ที่ 14 ธันวาคม พุทธศักราช 2558 และคำกราบบังคมทูลรายงานของนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นกราบบังคมทูล ความว่า มีผู้สำเร็จการศึกษาได้รับอนุมัติปริญญาในระดับต่างๆ ดังนี้ ปริญญาเอก 208 คน ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง 120 คน ปริญญาโท 1,777 คน ประกาศนียบัตรบัณฑิต 4 คน ปริญญาตรี 5,909 คน รวม 8,018 คน มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ปริญญาพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แก่ ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และได้ขอพระราชทานกราบบังคมทูล อัญเชิญใต้ฝ่าละอองพระบาท โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จำนวน 4 ท่าน เกียรติบัตรศาสตราจารย์ จำนวน 1 ท่าน รางวัลพระธาตุพนมทองคำ จำนวน 1 ท่าน รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น จำนวน 1 ท่าน รางวัลศรีมอดินแดง บุคลากรตำแหน่งวิชาการ จำนวน 1 ท่าน รางวัลศรีมอดินแดง บุคลากรตำแหน่งประเภททั่วไป วิชาชีพเฉพาะ หรือเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน 1 ท่าน และรางวัลศรีกัลปพฤกษ์ จำนวน 1 ท่าน

พิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2558 (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559) ในวันพฤหัสบดีที่ 15 ธันวาคม พุทธศักราช 2559 และคำกราบบังคมทูลรายงานของนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นกราบบังคมทูล ความว่า มีผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2558-2559 และคำกราบบังคมทูลรายงานของนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นกราบบังคมทูล ความว่า มีผู้สำเร็จการศึกษา ได้รับอนุมัติปริญญาในระดับต่างๆ ดังนี้ ปริญญาเอก 248 คน ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง 132 คน ปริญญาโท 1,720 คน ประกาศนียบัตรบัณฑิต 1 คน ปริญญาตรี 5,389 คน รวม 7,490 คน มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาศิลปะการแสดง แต่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 (ทรงรับไว้ และขอบใจมหาวิทยาลัยขอนแก่น) ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน แต่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และขอประทานถวายปริญญาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ แต่ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ (มหาวิทยาลัยฯ ได้นำไปประทานถวายในภายหลัง) และได้ขอพระราชทานกราบบังคมทูล อัญเชิญใต้ฝ่าละอองพระบาท โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จำนวน 3 ท่าน รางวัลพระธาตุพนมทองคำ จำนวน 1 ท่าน และอีก 1 องค์กร รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น จำนวน 2 ท่าน รางวัลศรีมอดินแดง รางวัลศรีมอดินแดง บุคลากรตำแหน่งประเภททั่วไป วิชาชีพเฉพาะ หรือเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน 1 ท่าน และรางวัลศรีกัลปพฤกษ์ จำนวน 1 ท่าน ส่วนปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ อีก 1 ท่าน ได้นำไปมอบให้ภายหลัง

พิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2559 (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2560) ในวันศุกร์ที่ 15 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ทรงประกอบพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาและคำกราบบังคมทูลรายงานของนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นกราบบังคมทูล ความว่า มีผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2559-2560 ดังนี้ ปริญญาเอก 298 คน ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง 136 คน ปริญญาโท 1,546 คน ประกาศนียบัตรบัณฑิต 4 คน ปริญญาตรี 5,622 คน รวมจำนวน 7,606 คน และได้ขอพระราชทานกราบบังคมทูล อัญเชิญใต้ฝ่าละอองพระบาท โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จำนวน 3 ท่าน รางวัลพระธาตุ

พนมทองคำ จำนวน 1 ท่าน และอีก 1 องค์กร รางวัลศรีมอติแดง บุคลากรตำแหน่งวิชาการ จำนวน 1 ท่าน รางวัลศรีมอติแดง บุคลากรตำแหน่งประเภททั่วไป วิชาชีพเฉพาะ หรือเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน 1 ท่าน รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น จำนวน 1 ท่าน และรางวัลศรีกัลปพฤกษ์ จำนวน 1 ท่าน

6. คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กรอบคุณลักษณะบัณฑิต (KKU's Graduate Qualifications Framework) ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะดังนี้

1. **คุณลักษณะเด่น** หมายถึง คุณลักษณะที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ต้องการสร้างสรรค์และสื่อสารต่อสังคมและผู้ใช้บัณฑิต
2. **คุณลักษณะทั่วไป** หมายถึง คุณลักษณะของบัณฑิตในแต่ละระดับการศึกษา ที่เป็นภาพรวมของมหาวิทยาลัย ซึ่งต้องดำเนินการให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วถึงในทุกหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัย
3. **คุณลักษณะเฉพาะ** หมายถึง คุณลักษณะของบัณฑิตที่เป็นจุดเน้นของสาขาวิชาการหรือสาขาวิชาชั้นนั้น ๆ ซึ่งต้องดำเนินการให้เกิดการพัฒนาในแต่ละหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตรนั้น

1) คุณลักษณะเด่น

คุณลักษณะเด่นของบัณฑิต มข. คือ “พร้อมทำงาน (Ready to Work)” โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้านดังนี้

- มีประสบการณ์พร้อมปฏิบัติงานในวิชาชีพ
- พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง
- เรียนรู้ตลอดชีวิต

2) คุณลักษณะทั่วไป

คุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิต มข. กำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทย (National Qualifications Framework for Higher Education of Thailand – NQF) รวมทั้งข้อมูลจากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ตลาดงาน สภาวะของสังคมไทยและสังคมโลก แบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้

1. **ด้านวิชาการ** – บัณฑิต มข. ต้องมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาการและประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ที่จะสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการศึกษาเรียนรู้และการใช้ความรู้และประสบการณ์เพื่อการพัฒนาวิชาการในสาขาของตนได้ (NQF - ความรู้ และทักษะเขาวนปัญญา)
2. **ด้านวิชาการ** – บัณฑิต มข. ต้องมีทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสภาวะแวดล้อมการทำงานสมัยใหม่ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (NQF – ทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสาร ทักษะเขาวนปัญญา)

3. **ด้านวิชาการ** – บัณฑิต มข. ต้องมีจิตสำนึกที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว วิชาชีพ และสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อการดำรงตนในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (NQF – คุณธรรมและจริยธรรม และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ)

ตารางที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปจำแนกตามระดับการศึกษา

คุณลักษณะทั่วไป	บัณฑิตระดับปริญญาตรี	บัณฑิตระดับปริญญาโท	บัณฑิตระดับปริญญาเอก
1. ด้านวิชาการ <ul style="list-style-type: none"> ● ความรู้ ● ทักษะ เชาวน์ ปัญญา 	1.1 มีความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ในสาขาวิชาที่ศึกษา สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพในสถานการณ์ต่างๆ ได้ 1.2 มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และริเริ่มสร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนในการแก้ไขปัญหาการทำงานได้	1.1 มีความรู้ลึกในวิชาการที่ศึกษา และสามารถประยุกต์ในการประกอบวิชาชีพชั้นสูง หรือการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ 1.2 มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และริเริ่มสร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนในการแก้ไขข้อโต้แย้งหรือปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนในทางวิชาการหรือวิชาชีพได้	1.1 มีความรู้ลึกในวิชาการที่ศึกษาและศาสตร์ในสาขาที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน สามารถทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ และทำการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดการพัฒนาในสาขาวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ ได้ 1.2 มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเป็นผู้นำในการริเริ่มสร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนในการแก้ไขข้อโต้แย้งหรือปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนในทางวิชาการหรือวิชาชีพได้

ตารางที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

คุณลักษณะทั่วไป	บัณฑิตระดับปริญญาตรี	บัณฑิตระดับปริญญาโท	บัณฑิตระดับปริญญาเอก
<p>2. ด้านวิชาการ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสาร ● ทักษะเชาวน์ปัญญา 	<p>2.1 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การศึกษาเรียนรู้ในสาขาวิชาการที่ตนศึกษา และการปฏิบัติงานในวิชาชีพได้</p> <p>2.2 มีความสามารถในการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ หรือกระบวนการวิจัยในการคิด วิเคราะห์หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพได้</p> <p>2.3 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ ในการสื่อสารและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาในสาขาวิชาชีพได้</p>	<p>2.1 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษาเรียนรู้ และการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ในทางวิชาการได้</p> <p>2.2 มีความสามารถในการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ และสถิติ หรือกระบวนการวิจัยในการคิด วิเคราะห์หรือแก้ปัญหาการปฏิบัติงานหรือปัญหาทางวิชาการที่สลับซับซ้อนได้</p> <p>2.3 มีความสามารถใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้อื่นได้</p>	<p>2.1 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการผลิตผลงานทางวิชาการและเผยแพร่หรือถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการในระดับนานาชาติได้</p> <p>2.2 มีความสามารถในการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์และสถิติหรือกระบวนการวิจัยในการคิด วิเคราะห์หรือแก้ปัญหาการปฏิบัติงานหรือปัญหาทางวิชาการที่สลับซับซ้อน และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ได้</p> <p>2.3 มีความสามารถใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้อื่นได้</p>

ตารางที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

คุณลักษณะทั่วไป	บัณฑิตระดับปริญญาตรี	บัณฑิตระดับปริญญาโท	บัณฑิตระดับปริญญาเอก
<p>3. ด้านวิชาคน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ● คุณธรรม และ จริยธรรม 	<p>มีคุณลักษณะด้านวิชาคนในระดับ เข้าใจซาบซึ้ง และปฏิบัติได้</p> <p>3.1 มีวินัย ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว วิชาชีพ สังคม และประเทศชาติ</p> <p>3.2 มีภาวะผู้นำ เข้าใจในความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้</p> <p>3.3 มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น สถาบัน และประเทศชาติ</p>	<p>มีคุณลักษณะด้านวิชาคนในระดับ เข้าใจซาบซึ้ง ปฏิบัติได้ และถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้</p> <p>3.1 มีวินัย ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว วิชาชีพ สังคม และประเทศชาติ</p> <p>3.2 มีภาวะผู้นำ เข้าใจในความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้</p> <p>3.3 มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น สถาบัน และประเทศชาติ</p>	<p>มีคุณลักษณะด้านวิชาคนในระดับ เข้าใจซาบซึ้ง ปฏิบัติได้ และเป็นแบบอย่างที่ดีได้</p> <p>3.1 มีวินัย ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว วิชาชีพ สังคม และประเทศชาติ</p> <p>3.4 มีภาวะผู้นำ เข้าใจในความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้</p> <p>3.5 มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น สถาบัน และประเทศชาติ</p>

3) คุณลักษณะเฉพาะ

แต่ละหลักสูตร/สาขาวิชา สามารถกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของบัณฑิตในสาขาวิชาเฉพาะได้ โดยเพิ่มเติมเข้าไปในด้านวิชาการ วิชาการงาน และวิชาคน ตามลักษณะความต้องการบัณฑิตในสาขาวิชานั้น

นโยบายหลักด้านการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เพื่อให้การจัดการศึกษาทุกหลักสูตรและการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตามกรอบดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นสมควรกำหนดนโยบายหลักด้านการผลิตบัณฑิต ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยและกระบวนการต่างๆ ที่จะส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไว้ดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีองค์ประกอบและรายวิชาดังนี้

- 1.1) มีปรัชญา วัตถุประสงค์ และรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในหลักสูตรที่เชื่อมโยงและสะท้อนถึงกรอบคุณลักษณะบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ทั้งคุณลักษณะเด่น คุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะเฉพาะ
- 1.2) มีรายวิชาที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะและประสบการณ์ด้านการคิดวิเคราะห์ และกระบวนการแก้ปัญหาด้วยวิธีการวิจัย วิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ แล้วแต่กรณี
- 1.3) มีรายวิชาที่ส่งเสริมการเรียนรู้หรือการปฏิบัติจากประสบการณ์จริง เช่น สหกิจศึกษา การฝึกงาน การจัดทำโครงการ การศึกษาค้นคว้าอิสระ เป็นต้น
- 1.4) มีรายวิชาที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ และมีการเรียนการสอนรายวิชาบางรายวิชาในหลักสูตรโดยใช้ภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์มาตรฐานความรู้ทางภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- 1.5) มีการกำหนดให้นักศึกษาต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ และผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- 1.6) มีรายวิชาที่มีเนื้อหาที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ต่อตนเอง สังคม และวิชาชีพ

2) การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีกระบวนการดังนี้

- 2.1) ให้มีการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และบูรณาการองค์ความรู้และประสบการณ์การวิจัยและหรือการบริการวิชาการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 2.2) ให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งแหล่งเรียนรู้อินเทอร์เน็ต
- 2.3) ให้มีบูรณาการหรือสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

- 2.4) ให้มีการสอนรายวิชาจำนวนหนึ่งในหลักสูตร โดยใช้ภาษาอังกฤษ ตามความพร้อมและ ศักยภาพของสาขาวิชาและอาจารย์ผู้สอน

3) การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

- 3.1) อาจารย์พึงได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตาม ศักยภาพของแต่ละบุคคลและตามเป้าหมายการพัฒนาของมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิจัย ความรู้ความสามารถด้านการสอน และความรู้ ความชำนาญในสาขาวิชาในระดับที่สูงขึ้น
- 3.2) อาจารย์ใหม่ทุกคน ต้องผ่านกระบวนการอบรมและพัฒนา ให้มีความรู้ความเข้าใจใน องค์กรมหาวิทยาลัย บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ หลักสูตรและกระบวนการผลิตบัณฑิต และสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย
- 3.3) อาจารย์ทุกคน ต้องเข้ารับการอบรมและพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถด้านการ จัดการเรียนการสอน การวิจัยและการผลิตผลงานทางวิชาการอย่างมีคุณภาพ อย่าง สม่าเสมอตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

4) การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา

- 4.1) ให้ทุกหลักสูตรจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา ที่สามารถให้คำปรึกษาแนะนำนักศึกษาในด้าน การเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย
- 4.2) ให้มีการจัดอบรมและหรือจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่จะส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ตามกรอบของมหาวิทยาลัย และเป็น การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับนักศึกษา
- 4.3) ให้มีการสนับสนุนทุนต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา และสร้างโอกาสในการเข้า ร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

5) การประเมินคุณภาพการผลิตบัณฑิต

- 5.1) ให้มีการติดตามและประเมินผลหลักสูตรโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือผู้ใช้บัณฑิต ตัวบัณฑิต และนักศึกษาปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่าง สม่าเสมอ
- 5.2) ให้มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ ซึ่งสะท้อนวิธีการสอนและผลสัมฤทธิ์ในการสอน ของอาจารย์ ตามนโยบายการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการ ปรับปรุงและพัฒนาอาจารย์

- 5.3) ให้มีการประเมินผลการจัดการหลักสูตรทุกหลักสูตรของมหาวิทยาลัยทุกสิ้นปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปิดหลักสูตร การจัดการหลักสูตร และ เป้าหมายการผลิตบัณฑิตของแต่ละหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น

7. แนวคิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเข้าร่วมพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

7.1 ความหมายค่าใช้จ่าย

เจือจันทร์ น้อยจันทร์ (2561) ในบัญชีเบื้องต้น 1 ความหมายของหมวดบัญชี กล่าวว่า ค่าใช้จ่าย หมายถึง ต้นทุนส่วนที่หักออกจากรายได้ในรอบระยะเวลาที่ดำเนินการงานหนึ่ง ค่าใช้จ่ายสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ต้นทุนขาย (Cost of sales) หมายถึง ต้นทุนของสินค้าที่ขายหรือบริการที่ให้ กล่าวคือในกิจการซื้อเพื่อขาย ต้นทุนของสินค้าที่ขายจะรวมราคาซื้อและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สินค้าอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขาย ส่วนในกิจการผลิตเพื่อขายต้นทุนของสินค้าที่ขายคือ ต้นทุนการผลิตของสินค้านั้น ซึ่งประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงานและค่าวัสดุการผลิต

2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเองมาจากการขายสินค้าหรือบริการ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการบริหารกิจการอันเป็นส่วนรวมของการดำเนินงาน

3. ค่าใช้จ่ายอื่น (Other expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากที่จัดเข้าเป็นต้นทุนขาย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่นดอกเบี้ยจ่าย ภาษีเงินได้

ค่าใช้จ่ายสำหรับธุรกิจขายสินค้า จะประกอบด้วย ต้นทุนขาย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และ ค่าใช้จ่ายอื่น สำหรับธุรกิจขายบริการค่าใช้จ่ายจะประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและ ค่าใช้จ่ายอื่นเท่านั้น

2.2.2 ค่าใช้จ่ายเข้าร่วมพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (2556) ได้ทำวิจัยแบบสำรวจด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากบัณฑิตมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่งที่เข้าร่วมพิธีรับปริญญาบัตร จำนวนรวม 400 คนด้วยวิธีการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามที่มีโครงสร้างแน่นอน พบว่ามีค่าใช้จ่ายในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเฉลี่ยคนละ 12,528 บาท

Yuwadee [นามแฝง]. (2560) บัณฑิตต้องรู้ ! เตรียมงบค่าใช้จ่ายให้พร้อม ก่อนวันรับปริญญา
กล่าวว่า เริ่มจากบัณฑิตชาย ว่าค่าใช้จ่ายโดยประมาณก็จะมี

- ขึ้นทะเบียนบัณฑิต 1,000 บาท
- ชุดครุย (เช่า หรือ ตัด) 650 - 2,500 บาท
- ชุดราชปะแตน/ ชุดสูท (เช่า หรือ ตัด) 1,500 - 3,700 บาท
- ค่าช่างภาพ (ครึ่งวัน-เต็มวัน) ประมาณ 3,000 - 5,000 บาท
- รองเท้าคัทชูชาย ประมาณ 600 บาท

รวมค่าใช้จ่ายโดยประมาณ 12,000 บาท

คำแนะนำ เนื่องจากน้องๆ ผู้ชาย ไม่ต้องเสียค่าแต่งหน้าเหมือนผู้หญิง แต่ก็เสียหนักไปกับค่าเช่า-ซื้อ ชุดราชปะแตน/ ชุดสูท และชุดครุย ดังนั้นเพื่อความประหยัด ชุดสูท-รองเท้า น้องๆ อาจจะหยิบยืมจากคนรู้จัก และส่วนของช่างภาพ อาจจะจ้างแค่วันซ้อมที่เรามีเวลาถ่ายภาพเออะๆ ส่วนวันจริงที่เราต้องเข้าห้องประชุม ก็ควรหาญาติพี่น้องมาช่วยถ่าย หรือเซลฟี่กันเองจะดีกว่า เพื่อลดค่าใช้จ่ายของเราลงด้วย *นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพิ่มเติม อย่าง ค่าบูน้อง ก็ตามกำลังทรัพย์ส่วนบุคคล

บัณฑิตหญิง มาต่อกันที่ บัณฑิตหญิง ว่าค่าใช้จ่ายโดยประมาณก็จะมี

- ขึ้นทะเบียนบัณฑิต ประมาณ 1,000 บาท
- ชุดครุย (เช่า หรือ ตัด) ประมาณ 650 - 2,500 บาท
- ค่าแต่งหน้า + ทำผม (วันซ้อม-รับจริง) ประมาณ $1,500 \times 2 = 3,000$ บาท
- ค่าช่างภาพ (ครึ่งวัน-เต็มวัน) ประมาณ 3,000 - 5,000 บาท
- รองเท้าคัทชูหญิง + ถุงน่อง ประมาณ 300-400 บาท

= รวมค่าใช้จ่ายโดยประมาณ 12,000 บาท

คำแนะนำ ในวันสำคัญแบบนี้ น้องๆ ผู้หญิงจึงให้ความสำคัญกับความสวยความงาม เลยต้องมีค่าใช้จ่ายแต่งหน้าทำผม เพิ่มเข้ามา แต่เพื่อความประหยัดเลือกช่างแต่งหน้าทำผม 1 วันจะวันจริงหรือซ้อม หรือวันที่เรามีเวลาถ่ายภาพได้เออะก็แล้วแต่เลยคะ ส่วนวันอื่นๆ ลองแต่งด้วยตัวเอง หรือให้พี่หรือญาติที่พอแต่งหน้าได้มาช่วยแต่งจะดีกว่า ส่วนเรื่องของรองเท้าน้องๆ อาจจะหยิบยืมจากคนรู้จัก เช่นเดียวกับช่างภาพ อาจจะจ้างถ่ายแค่วันซ้อมที่เรามีเวลาถ่ายภาพเออะๆ ส่วนวันจริงที่เราต้องเข้าห้องประชุม ก็ควรหาญาติพี่น้องมาช่วยถ่าย หรือเซลฟี่กันเองจะดีกว่า เพื่อลดค่าใช้จ่ายของเราลงด้วย

เช็กลิสต์! ค่าใช้จ่ายรับปริญญา ต้องเตรียมเงินเท่าไร พร้อมทิปช่วยประหยัด (2561) กล่าวว่า ค่าใช้จ่ายรับปริญญา มีอะไรบ้าง

1. ค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต

ต้องเจอเหมือนกันทุกคน ทุกมหาวิทยาลัย ถ้าจะเข้าพิธีรับปริญญา โดยค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิตของแต่ละที่อาจจะแตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ราว 1,000-3,000 บาท

2. ชุดรับปริญญา

เป็นค่าใช้จ่ายที่สูงพอสมควร เพราะมีทั้งชุดครุย เข็มวิทยฐานะ ตราต่าง ๆ ยิ่งถ้าเป็นบัณฑิตชาย ยังต้องมีชุดราชปะแตน หรือชุดสูทอีก ส่วนบัณฑิตหญิงก็อาจต้องซื้อกระโปรงตัวใหม่ให้ยาวคลุมเข่า ทำให้รวม ๆ แล้วค่าใช้จ่ายในการตัดชุดใหม่จะตกที่ประมาณ 1,500-3,000 บาท ซึ่งผู้ชายจะแพงกว่าผู้หญิงหน่อย

3. รองเท้า

อีกสิ่งทีหลายคนอาจจะลืมไปก็คือรองเท้านั่นเอง เพราะการร่วมพิธีรับปริญญา นั้น รองเท้าต้องถูกระเบียบ หุ้มส้นสีดำ ซึ่งถ้าบางคนไม่มี ก็ต้องเสียเงินซื้อใหม่กันอีก และราคารองเท้าปกติแล้วจะเริ่มต้นที่ประมาณคู่ละ 500 บาท ไปจนถึง 3,000 บาท ขึ้นอยู่กับแบรนด์ที่เลือก

4. ค่าถ่ายรูปรวม-รูปพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

รับปริญญาแล้วไม่มีรูปถ่ายเลยก็คงแปลก ๆ น่าดู โดยเฉพาะรูปถ่ายในงานรับปริญญาบัตร และรูปหมู่ที่ถ่ายรวมกับเพื่อน ๆ และอาจารย์ในคณะ จะได้โชว์คนอื่นได้เต็มปากว่าเราเรียนจบจริง ๆ นะ ซึ่งราคารูปพร้อมกรอบจะอยู่ที่ราว 500 บาท แพงไปจนถึง 3,000 บาทเลยก็มี ซึ่งจะถูกหรือแพงขึ้นอยู่กับกรอบที่เลือก ใครเลือกกรอบหรู ๆ ราคา ก็ยิ่งสูงขึ้นตาม

5. ค่าจ้างช่างภาพ

มีภาพในพิธีแล้ว หลายคนก็อยากจะเก็บภาพประทับใจอื่น ๆ เพิ่ม ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายภาพนอกรอบตามที่ต่าง ๆ ถ่ายวันซ้อม วันจริง ร่วมกับเพื่อน ๆ ครอบครัวที่มาแสดงความยินดี แน่نونว่าถ้าอยากได้ภาพสวย ๆ ก็จำเป็นต้องจ้างช่างภาพ ซึ่งค่าจ้างจะแตกต่างกันตามฝีมือและประสบการณ์ แต่เรูปกติแล้วถ้าจ้างครึ่งวันก็จะประมาณ 3,000 บาท ส่วนเต็มวันจะอยู่ราว ๆ 5,000 บาท

6. ค่าแต่งงาน-ทำผม

ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ผู้ชายอาจจะสบายกระเป๋าหน่อย แต่ถ้าเป็นผู้หญิงนี้สืขาดไม่ได้เลยละ เพราะถ้าอยากมีหน้า-ผมสวยในวันสำคัญก็ต้องจ้างช่างแต่งงาน-ทำผม ซึ่งค่าจ้างช่างแต่งงานก็จะคล้าย ๆ ช่างภาพ คือขึ้นอยู่กับฝีมือและความนิยมของช่างคนนั้น ๆ ไล่ไปตั้งแต่หลักร้อยกันถึงหลักพันก็มี

7. ฉลองเรียนจบ-เลี้ยงน้องสายรหัส

นาน ๆ ที่ได้กลับมาเจอเพื่อน เจอรุ่นน้องในงานรับปริญญา ก็ต้องฉลองกันสักหน่อย นี่ยังไม่รวมค่าเลี้ยงน้องสายรหัสอีกนะ ที่น่าจะทำให้หมดเงินไม่น้อยอยู่ เพราะฉะนั้น ใครที่มีเพื่อน มีน้องเยอะ ก็เตรียมงบส่วนนี้ไว้หน่อยก็ดี

8. ใส่ซองให้รุ่นน้องที่มาบวม

ในงานวันรับปริญญาของบางมหาวิทยาลัย จะมีรุ่นน้องมาล้อมวงเหล้าบัณฑิตเพื่อบวมแสดงความยินดีให้ด้วย ซึ่งหลังจากบวมเสร็จ พี่ ๆ ก็ต้องควักกระเป๋าใส่ซองให้น้อง ๆ เพื่อเป็นเงินเข้าคณะ เอาไว้จัดกิจกรรมต่าง ๆ แนะนำว่าสำรองเงินส่วนนี้ไว้สัก 1,000 บาท ก็ได้

9. ค่าเดินทาง-ที่พัก

สำหรับใครที่มาเรียนไกลบ้าน การมารับปริญญาจะมาพร้อมกับค่าเดินทาง ค่าที่พักด้วย โดยค่าเดินทางนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าระยะทางใกล้ไกลขนาดไหน ส่วนค่าที่พัก น่าจะต้องเตรียมไว้สัก 2-3 คืนเลยทีเดียว เพราะต้องมีวันซ้อมจริง ซ้อมย่อยด้วย ก่อนจะถึงวันรับจริง

เห็นค่าใช้จ่ายแบบนี้แล้ว หลายคนคงได้แต่ปวดเหงื่อเบา ๆ ยิ่งบางคนเพิ่งเรียนจบมา ยังไม่ได้ทำงาน ก็ต้องคิดแล้วละว่าจะประหยัดค่าใช้จ่ายส่วนนี้ยังไงได้บ้าง ใครนึกไม่ออก เรามีทิปประหยัดค่าใช้จ่ายรับปริญญาฝาก

1. ชุดครุย ไม่จำเป็นต้องซื้อก็ได้

บางทีก็ไม่จำเป็นต้องสั่งตัดชุดครุยใหม่ก็ได้ เพราะสามารถลดค่าใช้จ่ายด้วยการเช่าแทน ซึ่งช่วยให้เราประหยัดไปมากกว่าครึ่งเลย หรือถ้าใครอยากมีชุดเก็บไว้ ก็อาจจะลองหาหลาย ๆ ร้านเปรียบเทียบกันดู เพราะแต่ละร้านราคาไม่เท่ากัน อ้อ..อีกอย่างถ้าใครมีรุ่นพี่คณะเดียวกันที่เคยรับปริญญาไปแล้ว ลองยืมมาใส่ก็ได้ หรืออย่างรองเท้ายังสามารถยืมจากเพื่อนต่างคณะที่รับปริญญาคนละวันได้ จะช่วยประหยัดไปอีก

2. เลือกกรอบรูปในราคาที่เหมาะสม

อีกอย่างที่ช่วยให้ประหยัดได้เยอะเลยก็คือค่ากรอบรูป เพราะถ้าเราเลือกแบบหุรุ ๆ นี้อาจหลายพันเลยนะ แต่ถ้าอยากประหยัดหน่อย ก็สามารถเลือกที่ราคาไม่แพงมากได้ เช่น ที่เป็นกรอบวิทยาศาสตร์ หรืออาจจะไม่ต้องสั่งกรอบ เอาแค่ภาพอย่างเดียวพอ แล้วค่อยมาหากรอบจากร้านข้างนอกใส่ที่หลังแทน เพราะส่วนใหญ่ราคาจะถูกกว่า

3. แต่งหน้า-ทำผมเอง

ถ้ามีคนรู้จักที่แต่งหน้าเป็น อาจจะมาช่วยแต่งให้ หรือจะซื้อเครื่องสำอางมาแต่งเองก็ได้เหมือนกันนะ ถ้ามั่นใจในฝีมือของตัวเอง แต่ถ้ากลัวจะไม่สวย การจ้างช่างแต่งหน้าแค่วันเดียว ถือเป็นทางเลือกที่ไม่เลวเลย เอาแค่วันรับจริงอย่างเดียวก็ได้ ช่วยให้ประหยัดได้เยอะเลยละ

4. ให้เพื่อน-ญาติถ่ายรูปให้

หลายคนหมดเงินจำนวนมากไปกับการจ้างช่างภาพราคาแพง ๆ แต่ถ้าคิดว่าตัวเองไม่ได้มีปัญหา กับรูปถ่ายขนาดนั้น การให้เพื่อน ๆ ญาติ ๆ ถ่ายให้ ก็เป็นทางเลือกที่ประหยัดงบได้ดีเลยละ เพราะเดี๋ยวนี้แค่ใช้กล้องมือถือก็ถ่ายได้สวยมาก ๆ แล้ว หรืออีกวิธีคือลองหาช่างภาพมือใหม่ หรือรุ่นน้องที่ถ่ายภาพสวย ๆ ราคาเป็นกันเอง

5. ใส่ของรุ่นน้องตามกำลังทรัพย์

ไม่จำเป็นว่าเราต้องใส่ของให้กับน้อง ๆ ที่มาบวมทุกคน อาจจะไม่เลือกให้รวม ๆ ไปเลยครั้งเดียวก็ได้ ที่สำคัญคือควรตั้งงบไว้เลยว่าใส่ของให้น้อง ๆ เป็นจำนวนเท่าไร เอาตามกำลังทรัพย์และไม่ทำให้เราเดือดร้อนก็พอ หรือไม่ถ้ามีเพื่อน ๆ โดนบวมพร้อมกันหลาย ๆ คน ก็ให้รวม ๆ กับเพื่อนไปเลย

6. แשרห้องพัก-ค่าเดินทาง

ค่าห้อง ค่าเดินทาง ถ้าเราสามารถแשרกับเพื่อน ๆ ได้ก็จะดีกว่า ยิ่งแשרหลายคนยิ่งประหยัดได้เยอะ อีกอย่างคือแนะนำให้อาจจะจองล่วงหน้า ทั้งโรงแรมหรือตัวเครื่องบิน เพราะถ้ามาจองแบบกระชั้นชิด รับรองว่าโดนโฆกรราคา ค่าใช้จ่ายพุ่งแน่ ๆ ยิ่งใครต้องจองรถและที่พักให้พ่อแม่ พี่น้อง ญาติสนิทมิตรสหาย ก็ยิ่งต้องวางแผนตั้งแต่เนิ่น ๆ และอย่าลืมหาคิดถึงค่าเดินทางไป-กลับด้วยนะ

7. เลี่ยงสังสรรค์แค่พอประมาณ

การเลี่ยงสังสรรค์เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ ถ้าอยู่ขอบเขตที่พอดีพองาม ไม่มากจนเกินไป และควรหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดีที่สุด เพราะนอกจากจะทำให้งบประมาณบานปลายแล้ว ยังเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุได้อีก เพราะฉะนั้น ถ้าเลี่ยงได้ก็จะดีกว่า

การรับปริญญาเรียกว่าเป็นอีกก้าวหนึ่งที่เสมือนใบเบิกทางสู่ชีวิตการทำงาน และความสำเร็จในอนาคตที่รอเราอยู่ บางคนอาจจะมองว่าการรับปริญญาเป็นการสิ้นเปลือง เพราะมีค่าใช้จ่ายจีปาละมากมาย แต่ทว่าหากเราวางแผนการใช้จ่ายเงิน บริหารจัดการดี ๆ งบประมาณก็ไม่บานปลาย ขึ้นอยู่กับตัวเราเองด้วยว่าจะเลือกทางไหน

Papang [นามแฝง]. (2561) กล่าวว่า รับปริญญาครั้งหนึ่งต้องใช้จ่ายเงินเท่าไร – ช่วงปลายปีเป็นช่วงที่หลายๆ มหาวิทยาลัยมีการจัดงานรับปริญญาบัตรให้กับนิสิต นักศึกษาที่จบการศึกษาในแต่ละรุ่น แต่ทว่าเบื้องหลังของความสวยงามในวันรับปริญญานั้นจะต้องแลกมาด้วยหลายสิ่งอย่างทั้งเงิน ทั้งเวลา แล้วการรับปริญญาครั้งหนึ่งจะต้องใช้จ่ายงบประมาณกี่บาทกัน รับปริญญาครั้งหนึ่งต้องใช้จ่ายเงินเท่าไร การรับปริญญาเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ต้องเตรียมเงินไว้พอสมควร เพราะมีรายจ่ายที่จุกจิกค่อนข้างมาก เราคาดกันดีว่าตั้งแต่รู้ว่าจะต้องรับปริญญา จนถึงวันรับปริญญาจริงๆ นั้นมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง

1. ค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต

รายจ่ายแรกเลยที่ต้องเสียคือ ค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัย แต่ละคณะจะมีค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไม่เท่ากัน จะมีราคาตั้งแต่ไม่ถึง 100 บาทจนไปถึงหลักพันบาท

2. ค่าเช่าชุดครุย

สิ่งที่ตามมาจากการการขึ้นทะเบียนบัณฑิตก็คือ ชุดครุย ซึ่งจะมีทั้งแบบเช่า ตัดเช่า และแบบตัดซื้อ ซึ่งราคาชุดครุยแต่ละแบบก็จะแตกต่างกันไปมีตั้งแต่ 700 – 3,000 บาทโดยประมาณ โดยเฉพาะน้องผู้ชายที่จะต้องมีทั้งสูท และชุดครุย ก็อาจจะทำให้ค่าใช้จ่ายในการเช่า หรือตัดชุดเช่ารับปริญญานั้นแพงขึ้น

3. ค่าถ่ายรูปนอกรอบ

ก่อนจะถึงวันรับปริญญาจริงนั้น ก็มีบัณฑิตป้ายแดงไม่น้อยที่อยากขอถ่ายรูปเป็นความทรงจำครั้งสุดท้ายกับกลุ่มเพื่อนก่อนที่จะเรียนจบมหาวิทยาลัย แล้วแยกย้ายกันไปทำงาน หรือบางคนอาจจะอยากถ่ายรูปตัวเองในชุดรับปริญญากับคนที่เรารัก ดังนั้นค่าใช้จ่ายส่วนนี้ก็จะเพิ่มขึ้นมา ถ่ายหมู่กับกลุ่มเพื่อน ก็จะได้ในราคาที่ถูกหน่อยจะอยู่ที่ 600 – 1,000 บาทขึ้นอยู่กับว่าจะถ่ายทั้งวัน ครึ่งวัน จำนวนคนหารมาน้อยแค่ไหนแต่ถ้าถ่ายเดี่ยว ค่าใช้จ่ายก็จะค่อนข้างสูงอยู่ที่ราคาประมาณ 3,000 – 7,000 ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการถ่าย และการคิดราคาของช่างภาพ

4. ค่ารองเท้าพิธีการ

ยิ่งช่วงใกล้รับปริญญาใกล้เข้ามา ค่าใช้จ่ายจีปาละก็ยังไม่หมด นอกจากชุดครุยแล้ว รองเท้าพิธีการก็ต้องซื้อ เพราะในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรนั้นมีกฎระเบียบการแต่งกายที่เคร่งครัด ทำให้

อาจจะต้องเสียเงินซื้อรองเท้าเพิ่ม ซึ่งราคารองเท้านั้นก็หลากหลายทั้งหลักร้อย ไปถึงหลักพัน ขึ้นอยู่กับงบประมาณ ความต้องการใช้งานแต่ละคน

5. ค่าแต่งหน้า

เมื่อมีชุดและรองเท้าพร้อม ก็ยังต้องมีค่าแต่งหน้าอีก ซึ่งค่าใช้จ่ายในการแต่งหน้าต่อครั้งก็อยู่ที่ประมาณ 1,500 บาท แต่ราคาแต่งหน้าจริงอาจจะสูงหรือต่ำกว่านี้ก็ได้ขึ้นอยู่กับช่างที่จ้าง หรือบางคนก็อาจจะประหยัดด้วยการแต่งหน้าเองแต่การลงทันซื้อเครื่องสำอางก็หมดไปเป็นหลักพันเหมือนกันแต่งหน้ารับปริญญา ให้เลิศจุและดูแพงมาก

6. ค่าที่พัก

ตามกำหนดการพิธีรับปริญญานั้นมักจะเรียกรวมตัวบัณฑิตในเวลาเช้ามาก ทำให้บัณฑิตต้องหาที่พักรายวันซึ่งใกล้กับจุดที่รับปริญญา เพราะในเช้าวันรับปริญญานั้นต้องทั้งแต่งหน้า ทำผม ทำให้ใช้เวลานาน บัณฑิตส่วนมากจึงเลือกที่จะมาเช่าหอพักรายวันอยู่ชั่วคราว ซึ่งราคาค่าที่พักก็จะต่างกันไปตามย่าน และระดับของที่พัก โดยจะเริ่มต้นที่ประมาณคืนละ 500 บาท เป็นต้นไป

7. ค่าถ่ายรูปวันจริงและวันซ้อม

นอกจากถ่ายรูปนอกรอบแล้ว ยังมีการจ้างช่างถ่ายรูปในวันซ้อมรับปริญญา และวันรับปริญญาจริงด้วย เพราะแน่นอนว่าในสองวันนั้นจะมีคนมาแสดงความยินดีกับบัณฑิต จึงจำเป็นต้องคอยมีช่างภาพเก็บภาพบรรยากาศอันอบอุ่นในวันนั้นไว้ ซึ่งค่าจ้างจะเริ่มต้นที่ 3,000 บาท เป็นต้นไป ขึ้นอยู่กับระยะเวลาและฝีมือของช่างภาพ

8. ค่ากรอรูป

หลังจากที่ถ่ายภาพหมู่ และภาพเดี่ยวไปในวันรับปริญญาไปแล้ว เราก็ต้องมาเลือกกรอรูปใส่รูปที่ถ่ายกับทางมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเริ่มต้นอยู่ที่ 700-800 จนไปถึง 3,500 บาท

จากทั้งหมดที่กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายหลักในช่วงตั้งแต่ต้น จนถึงจบงานรับปริญญา ซึ่งแต่ละคนอาจจะมีความใช้จ่ายอย่างอื่นที่ปลีกย่อยกว่านี้ หรือบางคนอาจจะไม่ได้ใช้จ่ายมากเท่าที่ผู้เขียนรวบรวมไว้ในข้างต้น แต่สิ่งที่ยากฝากทั้งไว้คือ เงินที่ใช้ในการรับปริญญาก็ควรเลือกใช้จ่ายให้เหมาะกับเงินที่ตัวเอง

พี่กุกโก๋ [นามแฝง]. (2560) ปาดเห็งอ! เซ็คลิสต์รายจ่ายในวันรับปริญญา บัณฑิตต้องจ่ายค่าอะไร? จ่ายเท่าไร? กล่าวว่า มีค่าใช้จ่ายในรับปริญญา ดังนี้

1. ค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต

ด่านแรกที่บัณฑิตทุกคนหนีไม่พ้น คือค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต โดยคนที่ประสงค์เข้าร่วมพิธีพระราชทานปริญญาบัตร หรือพิธีประสาทปริญญาบัตร จะต้องเสียประมาณ 1,000 - 4,000 บาท ในที่นี้ ม.เอกชนอาจโดนเยอะหน่อย เพราะบางแห่งเก็บรวมกับค่าชุดครุยวิทยฐานะด้วย ส่วนคนที่ไม่ประสงค์เข้าร่วมจะเสียแค่ไม่กี่ร้อยบาท

2. ค่าชุดครุยวิทยฐานะ

- กรณีเช่า: ทางร้านจะมีไซส์มาตรฐานไว้ แล้ววัดตัวเราไปเทียบหาไซส์ที่ใกล้เคียงกับเรามากที่สุด ดังนั้นจึงอาจไม่พอดีตัวเท่าสั่งตัด แต่เหมาะกับคนที่ไม่ซีเรียสและไม่ต้องการเอาชุดมาเก็บให้รักตู้ ส่วนราคาจะต่างตามเนื้อผ้า เช่น ผ้าไหมอิตาลี, ผ้าชีฟองฝรั่งเศส, ผ้าทัดซูมิ, ผ้าโซลอน ฯลฯ ซึ่งจะต่างตรงน้ำหนัก การทึงตัวของผ้า และความเหมาะสมกับหุ่นเราเอง ราคาอยู่ที่ 500-1,000 บาท

- กรณีเช่าตัด: เจอกันครึ่งทางค่างานนี้ หากใครอยากได้ชุดพอดีตัว แต่ไม่ได้ถึงกับอยากได้มาเก็บใส่ตู้ เราสามารถเช่าตัดได้ ราคาจะถูกกว่าแบบสั่งตัด แล้วพอใช้งานเสร็จเราต้องส่งคืนทางร้านด้วย ราคาอยู่ที่ 1,000-3,000 บาทขึ้นอยู่กับเนื้อผ้า

- กรณีสั่งตัด: เหมาะกับคนมีงบและอยากเก็บใส่ตู้เป็นที่ระลึก และส่งมอบให้รุ่นน้องยืมไปใช้ได้ ราคาอยู่ที่ 2,000-3,000 บาทขึ้นอยู่กับเนื้อผ้าอีกเช่นกันค่ะ

3. ค่าสูท/ชุดราชประแตน/ชุดขาวข้าราชการ

บัณฑิตชายต้องสวมเสื้อสูททับเสื้อนิตินักศึกษาอีกชั้นหนึ่ง หรือบางแห่งจะเป็นชุดราชประแตนก่อนสวมครุย ส่วนบัณฑิตที่เป็นข้าราชการต้องมีชุดขาวสำหรับข้าราชการด้วย โดยราคาจะแตกต่างกันตามเนื้อผ้า และเลือกได้ทั้งเช่า เช่าตัด และสั่งตัดเช่นเดียวกับชุดครุย

4. ค่าแต่งหน้า + ทำผม

ถือเป็นเรื่องใหญ่ทีเดียวสำหรับผู้หญิง เพราะนอกจากหน้าตาของเราจะปรากฏบนรูปที่ประดับฝาบ้านแล้ว ยังไปโผล่บนรูปจำนวนมหาศาลกับเพื่อนและครอบครัวด้วย ราคาของช่างจะถูกหรือแพงขึ้นอยู่กับฝีมือ คุณภาพเครื่องสำอาง และค่าเดินทาง บางคนต่อรองกันได้

ส่วนผู้ชายอาจไม่ต้องเสียค่าเครื่องสำอางแบบผู้หญิง เพราะบางคนโชว์หน้าสด บางคนกรองพื้นเบาๆ พอปิดสิว และเตรียมแว็กซ์/มูส/สเปรย์/เจลไว้เซ็ตผม

5. ค่ารองเท้า (+ ถูรองสำหรับผู้หญิง)

ขอไฮไลท์เน้นๆ เลยว่ารองเท้าสำคัญมาก!!! เพราะต้องใส่เป็นเวลานานทั้งวันซ้อมและวันรับจริง ดังนั้นอย่าเน้นราคาถูกจนไม่สนใจคุณภาพ น่องๆ ต้องเลือกรองเท้าให้ถูกกฎ, ตรงไซส์, ใส่

สบาย และกดดันน้อยที่สุด (อย่าลืมว่าเราสามารถใช้ได้ยันทำงาน) แนะนำว่าให้หาซื้อไว้ตั้งแต่เนิ่นๆ แล้วสวมให้ชินก่อนถึงวันงาน จะช่วยลดอาการกัดได้ค่ะ

สำหรับบัณฑิตหญิง หากเป็นรองเท้าตามตลาดอาจเริ่มต้นที่ 200-300 บาท แต่ถ้าเป็นยี่ห้อที่สาว ๆ นิยมบอกต่อกันอย่าง Bata จะเริ่มต้นที่ 499 บาท หรือ Naturalizer ประมาณ 1,500 บาท และต้องซื้อถุงน่องด้วยประมาณ 2 คู่สำรองเผื่อขาด (ใน 7-11 ราคาไม่ถึงร้อย) ส่วนบัณฑิตชายอาจซีเรียสน้อยกว่าเพราะไม่ใช่รองเท้าส้นสูง หลักๆ ต้องพิจารณาทรงให้เหมาะกับรูปเท้า ราคาประมาณ 600 บาทขึ้นไป ขึ้นอยู่กับแบรนด์

6. ค่าช่างกล้อง

วันรับปริญญาคือช่วงเวลาที่น่าจดจำ หลายคนจึงให้ความสำคัญกับการเก็บภาพแห่งความประทับใจนั้นไว้ ไม่ว่าจะเป็นวันซ้อม วันจริง หรือวันถ่ายนอกรอบตามสถานที่ต่างๆ บางคนที่ไม่ซีเรียสอาจใช้แค่กล้องมือถือ แต่บางคนที่ต้องการความสวยงาม อาจต้องเลือกเฟ้นช่างภาพเทคนิคดี ทั้งตอนถ่ายและแต่งภาพ ราคาจะต่างกันตามฝีมือ ประสบการณ์ และระยะเวลา (เต็มวัน-ครึ่งวัน) ซึ่งปกติแล้วเขาจะกำหนดราคาให้เรา รู้สึกว่าควรจองเต็มวัน เช่น ครึ่งวัน 3,000 บาท / เต็มวัน 3,500 บาท สำหรับบางคนอาจต้องบวกค่าเดินทางให้ รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าอัดรูป, ค่า DVD, ค่าส่งไปรษณีย์ เป็นต้น

7. ค่ารูปพิธีพระราชทาน/ประสาทปริญญาบัตรพร้อมกรอบรูป

หากใครต้องการรูปชื้อดที่เรารับพระราชทาน/ประสาทปริญญาบัตรไปติดฝาบ้าน ต้องเสียค่ารูปภาพและกรอบที่มีให้เลือกประมาณ 4-5 แบบ ราคาแพงตามขนาดและวัสดุ เช่น กรอบหุ่ยส์, กรอบทอง, กรอบซิลป์, กรอบอะครีลิก, กรอบอิตาลี ฯลฯ รวมทั้งมีค่ารูปหมู่แยกอีกต่างหาก

8. ค่าที่พัก

บัณฑิตที่พักอยู่ห่างจากมหาวิทยาลัยวิทยาเขตนั้นๆ รวมทั้งคนที่เดินทางกลับบ้าน หรือไปทำงานที่ไกลๆ จำเป็นต้องหาที่พักประมาณ 3-4 คืน ตามจำนวนวันที่ซ้อมและรับจริง

9. ค่าเดินทาง

ถ้าที่พักไม่ได้อยู่ใกล้ถึงขั้นใช้เดินไปกลับได้ ก็ต้องเสียค่าวินมอเตอร์ไซด์, แท็กซี่, รถเมล์, รถไฟ, เรือ หรือเครื่องบิน บางคนใช้รถส่วนตัวก็ต้องเสียค่าน้ำมันด้วย

10. ค่าอัฟหน้าและฟิตหุ่น

นับว่ามองการณ์ไกลมากทีเดียว สำหรับคนที่อยากอัฟหน้าและฟิตหุ่นให้พร้อม ทั้งบัณฑิตหญิงและชายบางคนอาจต้องเสียค่าคอร์สรักษาผิวและผิวหน้า, ค่าเครื่องสำอางบำรุงผิว, ค่าฟิตเนส, ค่า

เสื้อผ้ารองเท้าสำหรับออกกำลังกาย ฯลฯ ความแรงของราคาจึงแล้วแต่กำลังทรัพย์ สภาพผิว และ หุ่นของแต่ละคน

11. ค่าบวม(ให้รุ่นน้อง)

บางคนอาจงงๆ ว่าอะไรคือค่าบวม อธิบายก่อนว่าในวันรับปริญญาของบางมหา'ลัยจะมีรุ่นน้อง ทั้งคณะตัวเองและไม่ใช่คณะตัวเอง มาล้อมบัณฑิตเพื่อบวมและเดินส่งหนากาให้เรา ซึ่งจุดประสงค์ที่ เล่นใหญ่กันขนาดนี้คือเพื่อแสดงความยินดี สร้างสัมพันธ์ และหาเงินเข้าคณะ เพราะหลังจากบวมเสร็จ ฟ้าๆ ที่อยู่ในวงมักจะควักเงินให้เล็กๆ น้อยๆ ตามกำลังทรัพย์ แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีรุ่นน้องบางส่วน ที่บวมเพื่อเป็นสีสัน ไม่ได้หวังเงินใดๆ

12. ค่าจีปาละ

นอกจากค่าใช้จ่าย 11 ข้อด้านบนแล้ว อาจมีค่าเครื่องแบบหรืออุปกรณ์บางอย่างที่เราทำหาย หรือต้องซื้อเพิ่ม เช่น เข็มขัด, เข็มตรามหาวิทยาลัย, เนกไท, กิ๊บดำ, ยางรัดผม, ถ่ายรูป (เช่น แวนดำ, มงกุฎดอกไม้), พลาสเตอร์, รองเท้าแตะ/ผ้าใบ ต้องเตรียมมาสำรองด้วยค่ะ ไม่งั้นเท้าระบมแน่ๆ) รวมทั้งกระโปรงหรือกางเกงที่ไม่สามารถรองรับสะโพกของเราได้อีกต่อไป! ดังนั้นน้องๆ อย่าลืมเช็ค ให้เรียบร้อยแล้วจดลิสต์เพื่อไปซื้อให้ครบด้วย

สิ่งหนึ่งที่บ่งบอกความสำเร็จของบรรดานิสิตนักศึกษา คือ ใบปริญญาบัตร เชื่อว่าน้องๆ หลายคนจินตนาการภาพตัวเองที่กำลังใส่ชุดครุย ตั้งแต่วันแรกที่ก้าวเท้าเข้ามาเป็นนิสิตนักศึกษา หรือแม้แต่ครอบครัว คุณพ่อคุณแม่ของน้องๆ เอง ก็หวังจะได้เห็นภาพลูกหลานประสบความสำเร็จในการศึกษา

ในวันรับปริญญา เราก็จะได้เห็น "รอยยิ้ม" ของทุกๆ คนรอบตัวเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รอยยิ้มของบัณฑิต และครอบครัว ที่เป็นรอยยิ้มแห่งความปิติยินดี รอยยิ้มแห่งความประทับใจ รอยยิ้มแห่งความสำเร็จ แต่กว่าจะได้เห็นรอยยิ้มเหล่านั้น น้องๆ แต่ละคนต้องผ่านอะไรมามากมาย ใช้ทั้งแรงกาย แรงใจ และแรงเงินในการนำทางสู่ความสำเร็จ

แม้แต่วันที่เรายินดีกับความสำเร็จ ยังต้องใช้แรงกาย แรงใจ และแรงเงินอีกมากมาย หลายคนบอกว่า แรงกาย แรงใจไม่เท่าไร แต่แรงเงินนี่สิ ถึงกับปวดเหงื่อ หมดกันที่เกือบหมื่น! เพราะค่าใช้จ่ายเยอะ รุ่นก็สำคัญ นี่ก็จำเป็น เงินแทบไม่พอกันทีเดียว

พีแชนนี่ [นามแฝง]. (2561) กล่าวว่า จะชวนน้องๆ มาส่อง "ค่าใช้จ่ายในวันรับปริญญา" พร้อมแนวทางการประหยัด ดัดทุกสิ่งที่ไม่จำเป็นมาฝากกัน

ค่าใช้จ่ายกลุ่มจำเป็น

ค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต (ประมาณ 200 - 4,000 บาท)

ไม่ว่าจะจบจากมหาวิทยาลัยไหน ก็หนีค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิตไม่พ้นค่ะ เพราะเป็นธรรมเนียมในการดำเนินการ (บางมหาวิทยาลัยรวมค่าชุดครุยฯ ไปด้วย) โดยแต่ละมหาวิทยาลัยก็จะเรียกเก็บต่างกัน ถ้าเป็นมหาวิทยาลัยรัฐ ก็อาจจะมีค่าธรรมเนียมถูกกว่า และถ้าน้องๆ คนไหนที่ไม่เข้าร่วมพิธีรับปริญญาบัตร ก็จะมีเงินถูกลงไปอีก

ค่าชุดครุยวิทยฐานะ (ประมาณ 500 - 4,000 บาท)

งานรับปริญญา กับชุดครุยฯ เป็นของคู่กัน หรือเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ซึ่งก็จะมีราคาที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัย เนื้อผ้าชนิดต่างๆ และวิธีการ จะเช่า เช่าตัด หรือตัดใหม่ ก็ทำให้มีราคาแตกต่างกัน เรียกได้ว่า ราคาตามคุณภาพเลย

สำหรับบัณฑิตชายทั้งหลาย ก็จะต้องมีเสื้อสูท ราคาก็เพิ่มขึ้นไปอีก และก็มีหลายราคาเช่นกัน (ตามเนื้อผ้า และวิธีการ) บางร้านราคาอาจจะรวมกับชุดครุยฯ แล้ว แต่บางร้านต้องไปเช่าเพิ่ม ยิ่งไปกว่านั้น สำหรับคนที่ต้องใส่ชุดข้าราชการ หรือชุดราชปะแตน ก็อาจจะต้องมีการซื้อ หรือเช่าชุดเพิ่มอีก แต่ถ้าน้องๆ ไม่อยากให้ค่าชุดครุยฯ นี้บานปลาย ลองไปเช็คราคาตามร้านต่างๆ เองก่อน ไม่จำเป็นที่จะต้องไปร้านที่มหาวิทยาลัยจัดมาให้ หรือลองไปขอยืมรุ่นพี่ที่จบที่เดียวกันและขนาดตัวใกล้เคียงกัน หรือวางแผนตัดชุดคู่กับรุ่นพี่รุ่นน้องในสาขาที่มีขนาดตัวใกล้เคียงกัน แล้วหารค่าใช้จ่ายกันก็ได้ค่ะ

ค่าใช้จ่ายกลุ่ม(พอ)หลีกเลี่ยงได้

ค่าเสื้อผ้ารองเท้าว (ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล)

งานรับปริญญาส่วนใหญ่ จะมีขึ้นหลังจากที่บัณฑิตจบไปแล้วหลายเดือน บางมหาวิทยาลัยใช้เวลาเป็นปี ทำให้บางคนต้องซื้อชุดนิสิตนักศึกษา ทั้งเสื้อ กระโปรง กางเกง รองเท้า หรือเข็มขัดกันใหม่ ยกชุด หรือบางคนอาจจะซื้อใหม่แค่บางชิ้น ด้วยเหตุผลนานาประการ เช่น ชุดที่มีอยู่ไม่ถูกระเบียบ ขนาดตัวเปลี่ยน เสื้อสีหมองคล้ำ กระโปรงกางเกงไม่ถูกระเบียบ ไม่มีรองเท้าพิธีการ เข็มขัดหาย เป็นต้น (สาว ๆ อาจจะมีค่าถุงน่องเพิ่มด้วย)

ถ้าอยากประหยัดในส่วนนี้ น้องๆ จะต้องมองภาพยาวๆ คือต้องรักษาชุดตั้งแต่ตอนที่เรียนอยู่ให้มีสภาพดี ถูกระเบียบ และพร้อมใช้งานในวันรับปริญญา (อาจจะสอบถามจากรุ่นพี่ หรืออาจารย์) หรือหลังจากที่เรียนจบแล้ว หากลองที่สามารถเก็บทุกอย่างไว้ด้วยกันได้

ค่าแต่งงาน-ทำผม (0 - 3,500 บาท/ครั้ง โดยประมาณ)

สำหรับบัณฑิตชายอาจจะไม่ได้เจอปัญหานี้เท่าไรหรอก อย่างมากก็ตัดผม หรือย้อมสีผมให้สุภาพ ตามกฎระเบียบ วันงานบางคนอาจจะไม่แต่งหน้าทำผมเลย หรือบางคนแค่แต่งหน้าบางๆ ลงลงง์พินนิดหน่อย ก็สามารถให้คุณแม่ หรือญาติพี่น้องผู้หญิงช่วยเล็กน้อย ส่วนทรงผม ก็ใช้เจล หรือสเปรย์ที่มีอยู่จัดทรง

สำหรับบัณฑิตหญิง น่าจะเป็นปัญหาใหญ่อยู่ไม่น้อย เพราะส่วนใหญ่ก็อยากให้ตัวเองดูดีที่สุดในวันสำคัญ บางคนจ้างช่างแต่งหน้าทำผม หรือนัดร้านไว้ ทั้งวันซ้อม และวันจริง ก็ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูง ทุกวันนี้เริ่มต้นที่คนละ 500 บาท ถ้าร้านมีชื่อหน่อยก็จะราคาสูงขึ้นไปอีก แต่ถ้าน้องๆ ลองหันมาแต่งหน้าทำผมด้วยตัวเอง โดยศึกษาจาก Youtube หรือโซเชียลมีเดียต่างๆ ใช้เครื่องสำอางที่มีอยู่ก็ช่วยประหยัดได้เยอะเลย หรือถ้าใครแต่งหน้าไม่เป็น หรือเครื่องสำอางน้อย อาจจะรวมตัวกับกลุ่มเพื่อนๆ ให้เพื่อนช่วย หรือผลัดกันแต่งหน้าทำผมกันก็อบอุ่นดี

ค่ารูปถ่าย+กรอบ (ประมาณ 500 - 5,000 บาท)

รูปถ่ายขณะได้รับปริญญา เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่แทบทุกบ้านจะต้องมี โดยเฉพาะบรรดานิสิตนักศึกษาที่ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรจากเจ้าพระวงศ์ มักจะสั่งรูปถ่ายเก็บไว้เป็นที่ระลึก โดยน้องๆ จะไม่สามารถเลือกร้านถ่าย และเลือกรูปที่อยากได้อีกด้วย (หลายคนได้ภาพหลับา แต่บางมหาวิทยาลัยมีถ่ายซ้อมให้) เพราะทางมหาวิทยาลัยจะเป็นคนจัดแจงในส่วนนี้ น้องๆ จะสามารถทำได้แค่เลือกขนาดรูป และกรอบรูปได้ตามต้องการ ซึ่งก็จะหลากหลายราคา ตามขนาดและกรอบรูป ถ้าน้องคนไหนต้องการประหยัด อาจจะสั่งแค่กรอบธรรมดาทั่วไป ไม่ต้อง Full Option ก็ได้

ค่าช่างภาพ (2,000 - 8,000 บาท)

หลายคนต้องการบันทึกภาพความประทับใจให้ได้มากที่สุด ก็จ้างช่างถ่ายภาพมาช่วยเก็บภาพกับครอบครัว เพื่อนๆ หรือญาติพี่น้องในวันรับปริญญา (บางคนทั้งวันซ้อม วันจริง) บางคนอยากได้ภาพที่เป็นส่วนตัวตามสถานที่ต่างๆ เช่น กับครอบครัวตามสถานที่ต่างๆ กับกลุ่มเพื่อนในมหาวิทยาลัย กับกลุ่มเพื่อนที่โรงเรียน ก็จ้างช่างถ่ายภาพเพิ่มอีก หรือที่เราเรียกกันว่า "นอกรอบ" นัดวันนัดสถานที่กันไป ซึ่งทำให้มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฝีมือของช่าง และเวลาที่นัด เช่น ครึ่งวัน 2,500 เต็มวัน 3,000 หรือ ครึ่งวัน 3,500 เต็มวัน 4,000 เป็นต้น

สำหรับวิธีประหยัดในเรื่องนี้ไม่ยากเลยคะ ก็ใช้กล้องที่มีอยู่ หรือถ่ายจากโทรศัพท์มือถือก็ผลัดกันถ่ายกับเพื่อนๆ หรือครอบครัวก็ได้คะ แต่ถ้าใครอยากจ้างช่างถ่ายภาพ ก็ลองจับคู่ จับกลุ่มกับเพื่อนๆ นัดกันไปถ่าย เพราะถ้ายิ่งคนเยอะ ก็จะยิ่งถูกลงไปเรื่อยๆ

ค่าบูม (ตามศรัทธา) เป็นกิจกรรมเล็กๆ จากรุ่นน้องในวันรับปริญญา โดยน้องๆ จะมาล้อมวง ร้องเพลง เต้น หรือบูมให้กับพี่ๆ บัณฑิต และขอสินน้ำใจเล็กๆ น้อยๆ จากพี่ๆ เพื่อนำไปสมทบกิจกรรม ค่าย หรือชมรมต่างๆ ส่วนใหญ่ก็จะบอก หรือขออนุญาตพี่บัณฑิตก่อนที่จะทำกิจกรรมแล้ว ซึ่งก็แล้วแต่ บัณฑิตเลยคะ ถ้าไม่พร้อมก็สามารถบอกหลีกเลี่ยงน้องๆ ได้ อาจจะบอกว่า ตอนนี้พี่ไม่สะดวกนะ หรือพี่ ต้องรีบไปแล้ว เป็นต้น หรือรวมกลุ่มกับเพื่อนหลายๆ คน ให้น้องล้อมวงพร้อมกัน ก็สามารถช่วยกันแชร์ ได้ค่ะ

ค่าอื่นๆ เช่น ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่ากินเลี้ยง (ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล) นับเป็นรายจ่ายเพิ่มเติมที่ หนักเอาเรื่องสำหรับบางคนเลยคะ โดยเฉพาะน้องๆ บัณฑิตที่เรียนคนละจังหวัดกับบ้าน หรือ มหาวิทยาลัยที่รับปริญญาตามสถานที่ต่างๆ ที่ไกลจากบ้าน ทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ไหนจะค่า เดินทาง ค่าที่พัก บางคนมีค่ากินเลี้ยงเพิ่มเติมอีก หรือบางคนมีค่าสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้เพิ่มอีก เช่น เช็ม กลัด กีบดำ พัด ทิชชู คอนแทคเลนส์ เป็นต้น สำหรับส่วนนี้น้องๆ จะต้องสำรวจราคาในหลายๆ ที่ แล้ว เลือกสิ่งที่เหมาะสมและประหยัดที่สุด

จากปีพ.ศ. 2560-2561 ได้มีผู้เขียนบทความประมาณการค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมพิธีรับปริญญา บัตรเผยแพร่บนเว็บไซต์ จำนวน 5 เรื่อง (พีก็ักโก๋, 2560; Yuwadee, 2560; พี่แนนนี่, 2561; Papang, 2561; เซ็กกลิสต์ ! ค่าใช้จ่ายรับปริญญา ต้องเตรียมเงินเท่าไร พร้อมทิปส์ช่วยประหยัด, 2561) พบว่าระบุ ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเฉลี่ยคนละ 3,700-24,500 บาท

สรุปรายการค่าใช้จ่ายเข้าร่วมพิธีรับปริญญาบัตรเฉลี่ยคนละ 3,356 - 31,200 บาทเป็นอย่างน้อย ประกอบด้วย

1. ค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 100 - 4,000 บาท
2. ค่าชุดครุยวิทยฐานะ มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 650 - 4,000 บาท
3. ค่าชุดแต่งกายตามพิธีการ มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 306 - 3,700 บาท
4. ค่ารองเท้าตามพิธีการ มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 100 - 3,000 บาท
5. ค่าแต่งหน้า/ทำผม มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 100 - 3,500 บาท
6. ค่าจ้างช่างภาพ มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 600 - 8,000 บาท
7. ภาพหมู่บัณฑิต/ภาพรับปริญญาบัตรพร้อมกรอบ มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 500 - 5,000 บาท
8. ค่าบูมน้อง ค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม
9. ค่าเลี้ยงน้องคณะ/น้องสายรหัส ค่าใช้จ่ายตามจ่ายจริง

10. ค่าเดินทาง ค่าใช้จ่ายตามจ่ายจริง
11. ค่าที่พัก ค่าใช้จ่ายตามจ่ายจริง
12. อื่นๆ เช่น ค่าพร้อมใส่ถ่ายภาพ ค่าสมาคมศิษย์เก่า ค่าบำรุงคณะ ค่าของขวัญให้เพื่อน
คอนแทคเลนส์ พลาสติกปิดแผล พัด รองเท้าใส่ลำลอง ฯลฯ

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ทิพย์วารี สุปรีย์ศิลป์ และ สุวรรรัตน์ ยิบมันตสิริ (2546) ได้ศึกษาค่าใช้จ่ายในการรับปริญญาบัตรของบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้วยการออกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรในปีนั้น จำนวน 240 คนแยกเป็นบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ บัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และบัณฑิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ สาขาวิชาละ 80 คนด้วยการออกแบบสอบถาม ผลการวิจัยในภาพรวมพบว่า สถานภาพบัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำแล้ว (ร้อยละ 77.50) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6,000-10,000 บาท (ร้อยละ 30.42) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.00) มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 30,000 บาท มีค่าใช้จ่ายในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเฉลี่ยคนละ 18,039.15-24,984.22 บาท โดยบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีค่าใช้จ่ายสูงที่สุด ในขณะที่บัณฑิตสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

อรวรรณ บุราณรักษ์ และคณะ (2557) ได้ศึกษา การดำเนินการจัดงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร เป็นส่วนหนึ่งในการกิจบริการ สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป จึงได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2555 โดยสรุประดับผลสำเร็จของการจัดงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ในปีนี้

กลุ่มคณะกรรมการ อยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 53.1 กลุ่มบัณฑิต อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.1 กลุ่มญาติบัณฑิต อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.5 จุดเด่นของการจัดงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร 1. จัดสถานที่และบริเวณสวยงาม 2. พิธีการมีความเป็นระเบียบ กระชับและรวดเร็ว 3. การตรงต่อเวลาตามกำหนดการ 4. ระบบการรักษาความปลอดภัย 5. การจัดบริเวณถ่ายภาพสำหรับบัณฑิตสวยงาม 6. การจัดรถรับ-ส่ง

ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการจัดการปัญหา 1. จำนวนญาติบัณฑิต 56,759-68,296 คน โดยประมาณการจากจำนวนบัณฑิตที่เข้ารับ 8,537 คน เฉลี่ย 7-8 คนต่อบัณฑิต 1 คน 2. ปริมาณรถ 17,074-25,611 คน โดยประมาณจากค่าเฉลี่ย 2-3 คันต่อบัณฑิต 1 คน 3. การพักค้างคืนของญาติบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ 35.5 เฉลี่ย 2 คืน

แนวทางแก้ปัญหาค่าเงินงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร โดยภาพรวมของแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้แก่ การเพิ่มจำนวนผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายประสานงานรักษาความปลอดภัยและการจราจร ฝ่ายอำนวยความสะดวกญาติบัณฑิต และการเพิ่มจำนวนนักศึกษาช่วยงานของฝ่ายจัดปริญญาบัตร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ 1. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ควรเข้มงวดในการรักษาความปลอดภัย 2. ควรมีการจัดรถรับ-ส่งบัณฑิตทั้งก่อนรับและหลังเสร็จพิธีฯ ให้ชัดเจน 3. ควรจัดระบบจราจรให้ดีขึ้น และมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ตั้งแต่ก่อนช่วงการฝึกซ้อมจนถึงวันจริง 4. ควรมีห้องน้ำให้มากขึ้น เพียงพอและมีแม่บ้านทำความสะอาดด้วย 5. ควรเพิ่มสถานที่ถ่ายภาพให้มากกว่านี้ ควรมีสถานที่ มีจุดให้บริการโทรศัพท์ฟรี ที่สามารถติดต่อญาติบัณฑิตได้ 2. ควรกระจายการถ่ายทอดสดพิธีฯ ไปตามจุดต่างๆ และใกล้แหล่งอาหาร เครื่องดื่ม และห้องน้ำ ควรมีชุดครุยสำรองไว้สำหรับบัณฑิต ควรนำเสนอแผนระบบจราจร ในวันที่ฝึกซ้อมใหญ่ประมาณ 5-10 นาที เพื่อแจ้งบัณฑิตให้ทราบเส้นทางเพื่ออำนวยความสะดวกแก่บัณฑิต และญาติบัณฑิต

8. กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง “ค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น” ดังแสดงตามภาพที่ 3

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
<p style="text-align: center;">ปัจจัยส่วนบุคคล</p> <p style="text-align: center;">ข้อมูลบัณฑิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพศ 2. อายุ 3. เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา 4. คณะสาขา 5. กลุ่มสาขาวิชา 6. ภูมิลำเนา 7. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการครองชีพต่อเดือน 8. แหล่งเงินที่ได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย 9. สถานภาพหลังจบการศึกษา 10. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 	<p style="text-align: center;">ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ค่าเดินทาง 2. ค่าที่พัก 3. ค่าอาหาร 4. ค่าเลี้ยงรับรอง 5. ค่าชุดนักศึกษาในโอกาสรับพระราชทานปริญญาบัตร 6. ค่ารองเท้าย 7. ค่าแต่งหน้าทำผม 8. ค่าถ่ายภาพบัณฑิต 9. ค่าจ้างช่างภาพถ่ายรูปบัณฑิต 10. ค่าอื่นๆ (เบ็ดเตล็ด)

<p style="text-align: center;">ข้อมูลผู้ปกครอง/ญาติ ที่มาร่วมแสดงความยินดี</p> <p style="text-align: center;">ความคิดเห็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ค่าเดินทาง 2. ค่าที่พัก 3. ค่าอาหาร
--

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามสาระดังนี้

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- การสร้างเครื่องมือ
- การเก็บรวบรวมและจัดทำข้อมูล
- การประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2560 ที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร จำนวน 5,723 คน ซึ่งเป็นบัณฑิตใหม่ พึงสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2561 จึงทำให้ต้องทำการศึกษา โดยบัณฑิตที่ระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตที่มีงานทำแล้วจึงมาศึกษาต่อ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาเฉพาะบัณฑิตระดับปริญญาตรี

3.3 กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีจำนวนชัดเจน ดังนั้น ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จึงได้ใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างสำหรับประมาณค่าข้อมูลเชิงคุณภาพ เมื่อทราบค่าสัดส่วนและขนาดประชากร (YAMANE, 2002) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้ n = กลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากร

e = ค่าความคาดเคลื่อนระหว่างค่าสัดส่วนของผู้ใช้บริการและไม่เคยใช้บริการที่ยอมรับได้ในที่นี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05 (ธานินทร์ ศิลป์จารุ) เมื่อแทนค่าในสูตร ได้ผลลัพธ์ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{5,723}{1+5,723 (0.05)^2} \\ &= \frac{5,723}{15.30} \\ &= 374 \end{aligned}$$

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่าง 374 ตัวอย่าง ทำให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการเก็บข้อมูล เนื่องจากเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และรับพระราชทานปริญญาบัตรไปเรียบร้อยแล้ว จึงทำให้บัณฑิตเข้ามากรอกแบบสอบถาม จำนวน 384 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 6.70

สำหรับวิธีการสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรมีโอกาสถูกเลือกมาเป็นตัวอย่างไม่เท่ากัน ทำให้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบวิธีบังเอิญ (Accidental Selection) จากสัดส่วนของประชากร

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยจะใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

- 1) กำหนดเนื้อหาที่ต้องการจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2) กำหนดชนิดรูปแบบการจัดการเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3) การสร้างเนื้อหาหลักเกณฑ์ให้ครบ
- 4) กำหนดรูปแบบคำตอบที่เป็นไปได้และเหมาะสม
- 5) ทบทวน ตรวจสอบ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม
- 6) ปรับปรุง และผลิตเพื่อใช้งาน

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) Desk Research

โดยการวิจัยข้อมูลทุติยภูมิเบื้องต้นจากรายงานข้อมูลสถิติ เพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

2) Field Research

ทำการสำรวจข้อมูลจากบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2560 โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non – Probability Sampling) เพื่อความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล

3.6 เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.2 ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) for windows 11.5

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การแปลความหมายจากการสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว จำนวน 384 ตัวอย่าง นำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows 11.5 หาค่าเฉลี่ยของความเหมาะสม ซึ่งประมาณค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ประมาณค่าความคิดเห็นตามแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 103) ดังนี้

โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลคะแนนค่าเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.51-5.00	หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.51-4.50	หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.51-3.00	หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.51-2.50	หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.50	หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษา การวิจัยค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของบัณฑิต ระดับปริญญาตรี ที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่ใช้ในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2560 ซึ่งมีผลการศึกษา เป็นดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ชาย	84	78.1
2. หญิง	300	21.9
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1 และเพศชาย จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9

ตารางที่ 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. 21-23 ปี	148	38.5
2. 24-26 ปี	220	57.3
3. มากกว่า 27 ปี ขึ้นไป	16	4.2
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ 24-26 ปี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 รองลงมาคืออายุระหว่าง 21 – 23 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 และน้อยที่สุดอายุมากกว่า 27 ปี ขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2

ตารางที่ 4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเชื้อชาติ

เชื้อชาติ	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ไทย	383	99.7
2. จีน	1	0.3
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทย จำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 99.7 รองลงมามีเชื้อชาติจีน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ตารางที่ 5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสัญชาติ

สัญชาติ	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ไทย	384	100.0
2. จีน	0	0.0
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีสัญชาติไทย จำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. พุทธ	373	97.1
2. คริสต์	9	2.3
3. อิสลาม	2	0.5
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 373 คน คิดเป็นร้อยละ 97.1 รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 และน้อยที่สุดนับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. วิทยาศาสตร์และสุขภาพ	144	37.5
2. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	127	33.1
3. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	113	29.4
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากสำเร็จการศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 น้อยที่สุดสำเร็จการศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ตารางที่ 8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	323	84.1
2. ภาคเหนือ	17	4.4
3. ภาคกลาง	17	4.4
4. กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	13	3.4
5. ภาคใต้	11	2.9
6. ต่างประเทศ	2	0.5
7. อื่นๆ	1	0.3
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 84.1 รองลงมามีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคเหนือและภาคกลาง จำนวนภาคละ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4

ตารางที่ 9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการครองชีพต่อเดือน

ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการครองชีพต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 5,000 บาท/ต่อเดือน	18	4.7
2. ตั้งแต่ 5,000 – 10,000 บาท/เดือน	163	42.4
3. ตั้งแต่ 10,001 – 20,000 บาท/เดือน	165	43.0
4. ตั้งแต่ 20,001 – 30,000 บาท/เดือน	29	7.6
5. ตั้งแต่ 30,001 – 40,000 บาท/เดือน	8	2.1
6. มากกว่า 40,000 บาท/เดือน	1	0.3
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการครองชีพต่อเดือน ตั้งแต่ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการครองชีพต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการครองชีพต่อเดือน มากกว่า 40,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ตารางที่ 10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งเงินที่ท่านได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย

แหล่งเงินที่ท่านได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย	จำนวน	ร้อยละ (N=539)
1. บิดา-มารดา ผู้ให้กำเนิด	245	45.45
2. ทุนการศึกษา	46	8.53
3. ผู้ปกครอง	25	4.64
4. จากการทำงานหารายได้	219	40.63
5. อื่นๆ	4	0.74
รวม	539	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 10 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบนั้น พบว่า แหล่งเงินที่ได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรได้มากจาก บิดา-มารดาผู้ให้กำเนิด มากที่สุด จำนวน 245 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมา ได้จากการทำงานหารายได้ จำนวน 219 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 40.63 น้อยที่สุดได้มากจากแหล่งอื่น ๆ จำนวน 4 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 0.74

ตารางที่ 11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพหลังจบการศึกษา

สถานภาพหลังจบการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ยังไม่ได้ทำงาน	30	7.8
2. ศึกษาต่ออย่างเดียว	44	11.5
3. ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ/ รัฐวิสาหกิจ	106	27.6
4. พนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจเอกชน	9	2.3
5. เจ้าของกิจการ	178	46.4
6. ดำเนินธุรกิจอิสระ	8	2.1
7. อื่นๆ	9	2.3
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาแล้วมีสถานภาพเป็นเจ้าของกิจการมากที่สุด จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมามีสถานภาพ ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 และน้อยที่สุดมีสถานภาพ ดำเนินธุรกิจอิสระ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

ตารางที่ 12 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 15,000 บาท	93	24.2
2. ตั้งแต่ 15,001-30,000 บาท	230	59.9
3. 30,001-40,000 บาท	33	8.6
4. 40,001-50,000 บาท	8	2.1
5. มากกว่า 50,001 บาท เป็นต้นไป	20	5.2
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 15,001-30,000 บาท จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 59.9 รองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 และน้อยที่สุดมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001-50,000 บาท

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายบัณฑิต

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านค่าใช้จ่ายในการมางานพระราชทานปริญญาบัตร สำหรับผู้ปกครอง/ญาติ ทั้งหมดที่มาร่วมแสดงความยินดี

ตารางที่ 13 ร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านค่าเดินทาง (ค่าโดยสาร ค่าเช่า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง)

ค่าเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	256	66.7
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	98	25.5
3. 3,001-6,000 บาท	24	6.3
4. 6,001-9,000 บาท	1	0.3
5. 9,001-12,000 บาท	3	0.8
5. มากกว่า 12,001 บาท ขึ้นไป	2	0.5
รวม	384	100.0

ตารางที่ 13 พบว่า ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง (ค่าโดยสาร ค่าเช่า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง) มากที่สุด คือ ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่าย 6,001 – 9,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ตารางที่ 14 ร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านที่พัก (โรงแรม หอพัก อพาร์ทเมนท์ รีสอร์ท)

ค่าที่พัก	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	271	70.6
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	75	19.5
3. 3,001-6,000 บาท	30	7.8
4. 6,001-9,000 บาท	3	0.8
5. 9,001-12,000 บาท	3	0.8
5. มากกว่า 12,001 บาท ขึ้นไป	2	0.5
รวม	384	100.0

ตารางที่ 14 พบว่าค่าใช้จ่ายด้านที่พัก (โรงแรม หอพัก อพาร์ทเมนท์ รีสอร์ท) มากที่สุด ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1,001 – 3,000

บาท จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่าย มากกว่า 12,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 15 ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ระหว่างการเดินทางไป-กลับ และระหว่างรอและร่วมพิธีฯ

ค่าอาหาร	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	263	68.5
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	93	24.2
3. 3,001-6,000 บาท	20	5.2
4. 6,001-9,000 บาท	2	0.5
5. 9,001-12,000 บาท	5	1.3
5. มากกว่า 12,001 บาท ขึ้นไป	1	0.3
รวม	384	100.0

ตารางที่ 15 พบว่าค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ระหว่างการเดินทางไป-กลับ และระหว่างรอและร่วมพิธีฯ มากที่สุด ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5 รองลงมา มีค่าใช้จ่าย ตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่าย มากกว่า 12,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิต (ไม่รวมค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต/ชุดครุย จำนวน 2,000 บาท)

ตารางที่ 16 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าเดินทาง

ค่าเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	235	61.2
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	121	31.5
3. 3,001-6,000 บาท	24	6.3
4. 6,001-9,000 บาท	2	0.5
5. มากกว่า 9,001 บาท ขึ้นไป	2	0.5
รวม	284	100.0

ตารางที่ 16 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าเดินทาง มากที่สุด คือ ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมามีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่าย 6,001 – 9,000 บาท และ มากกว่า 9,001 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 17 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าที่พัก

ค่าที่พัก	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	147	38.3
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	154	40.1
3. 3,001-6,000 บาท	72	18.8
4. 6,001-9,000 บาท	10	2.6
5. มากกว่า 9,001 บาท ขึ้นไป	1	0.3
รวม	384	100.0

ตารางที่ 17 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าที่พัก มากที่สุด คือ ตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 รองลงมามีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 38.35 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่าย มากกว่า 9,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ตารางที่ 18 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าอาหาร

ค่าอาหาร	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	148	38.5
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	194	50.5
3. 3,001-6,000 บาท	33	8.6
4. 6,001-9,000 บาท	6	1.6
5. มากกว่า 9,001 บาท ขึ้นไป	3	0.8
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 18 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าอาหาร มากที่สุด คือ ตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมามีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่าย มากกว่า 9,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตารางที่ 19 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าเลี้ยงรับรอง

ค่าเลี้ยงรับรอง	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	98	25.5
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	176	45.8
3. 3,001-6,000 บาท	76	19.8
4. 6,001-9,000 บาท	9	2.3
5. 9,001-12,000 บาท	13	3.4
5. มากกว่า 12,001 บาท ขึ้นไป	12	3.1
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 19 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าเลี้ยงรับรอง มากที่สุด คือ ตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมามีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่าย 6,001 – 9,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

ตารางที่ 20 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าชุดนักศึกษาในโอกาสรับพระราชทานปริญญาบัตร

ค่าชุดนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	288	75.0
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	90	23.4
3. มากกว่า 3,001 บาท ขึ้นไป	6	1.6
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 20 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าชุดนักศึกษาในโอกาสเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร มากที่สุด คือ ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมามีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่ายมากกว่า 3,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6

ตารางที่ 21 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่ารองเท้า

ค่ารองเท้า	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	345	89.8
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	39	10.2
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 21 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่ารองเท้า มากที่สุด คือ ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 89.8 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2

ตารางที่ 22 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าแต่งหน้าทำผม

ค่าแต่งหน้าทำผม	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	162	42.2
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	171	44.5
3. มากกว่า 3,001 บาท ขึ้นไป	51	13.3
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 22 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าแต่งหน้าทำผมมากที่สุด ตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่ายมากกว่า 3,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 51 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.3

ตารางที่ 23 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าถ่ายภาพบัณฑิต

ค่าถ่ายภาพบัณฑิต	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	127	33.1
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	206	53.6
3. 3,001-6,000 บาท	49	12.8
4. มากกว่า 9,001 บาท ขึ้นไป	2	0.5
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 23 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าถ่ายภาพบัณฑิต มากที่สุด ตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมามีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่ายมากกว่า 9,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 24 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าจ้างช่างภาพถ่ายรูปบัณฑิต

ค่าจ้างช่างภาพถ่ายรูปบัณฑิต	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	214	55.7
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	80	20.8
3. 3,001-6,000 บาท	70	18.2
4. 6,001-9,000 บาท	6	1.6
5. 9,001-12,000 บาท	10	2.6
5. มากกว่า 12,001 บาท ขึ้นไป	4	1.0
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 24 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าจ้างช่างภาพถ่ายรูปบัณฑิต มากที่สุด มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 รองลงมาตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่ายมากกว่า 12,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตารางที่ 25 ร้อยละค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านค่าอื่นๆ (เบ็ดเตล็ด)

ค่าอื่นๆ (เบ็ดเตล็ด)	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	185	48.2
2. ตั้งแต่ 1,001-3,000 บาท	139	36.2
3. 3,001-6,000 บาท	43	11.2
4. 6,001-9,000 บาท	2	0.5
5. 9,001-12,000 บาท	14	3.6
6. มากกว่า 12,001 บาท ขึ้นไป	1	0.3
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 25 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตด้านอื่น ๆ (เบ็ดเตล็ด) มากที่สุด มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมาตั้งแต่ 1,001 – 3,000 บาท

จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่ายมากกว่า 12,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ตารางที่ 26 ร้อยละค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมในการมาเข้ารับ พระราชทานปริญญาบัตร	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	197	51.3
2. 10,001-20,000 บาท	138	35.9
3. 20,001-30,000 บาท	49	12.8
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 26 พบว่า ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรมากที่สุด มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมาตั้งแต่ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่าย 20,001 – 30,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

ตารางที่ 27 ร้อยละความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. มากที่สุด	21	5.5
2. มาก	84	21.9
3. ปานกลาง	200	52.1
4. น้อย	66	17.2
5. น้อยที่สุด	13	3.4
รวม	384	100.0

จากที่ตารางที่ 27 พบว่า ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มากที่สุด จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมาที่มีความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 และมีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด จำนวนน้อยที่สุด 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4

ตารางที่ 28 ร้อยละความเหมาะสมของค่าธรรมเนียมขึ้นทะเบียนบัณฑิต/ชุดครุย

ค่าธรรมเนียมขึ้นทะเบียนบัณฑิต/ชุดครุย	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. มากที่สุด	11	2.9
2. มาก	73	19.0
3. ปานกลาง	141	36.7
4. น้อย	117	30.5
5. น้อยที่สุด	42	10.9
รวม	384	100.0

จากที่ตารางที่ 28 พบว่า ความเหมาะสมของค่าธรรมเนียมขึ้นทะเบียนบัณฑิต/ชุดครุย ในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มากที่สุด จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับน้อย จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และมีความคิดเห็นระดับมาก จำนวนน้อยที่สุด 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

ตารางที่ 29 ร้อยละความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายการถ่ายภาพบัณฑิต/รูปถ่าย

ค่าใช้จ่ายการถ่ายภาพบัณฑิต/รูปถ่าย	จำนวน	ร้อยละ (N=384)
1. มากที่สุด	30	7.8
2. มาก	71	18.5
3. ปานกลาง	163	42.4
4. น้อย	95	24.7
5. น้อยที่สุด	25	6.5
รวม	384	100.0

จากที่ตารางที่ 29 พบว่า ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายการถ่ายภาพบัณฑิต/รูปถ่าย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มากที่สุด จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับน้อย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 และมีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด จำนวนน้อยที่สุด 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อเสนอแนะอื่นๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับบัณฑิต	จำนวน
<p>ด้านค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรมีการแจกแจงรายละเอียดด้านค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิตให้ชัดเจน 2. ค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิตมีราคาสูงเกินไป 	<p>5</p> <p>1</p>
<p>ด้านชุดครุยสำหรับบัณฑิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ชุดครุยที่สั่งควรได้เร็วกว่านี้ 2. ไม่ควรบังคับให้มีการซื้อชุดครุยในระบบการขึ้นทะเบียนบัณฑิต ควรจัดแยกกันให้ชัดเจนระหว่างค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิตและค่าชุดครุย 3. การลงทะเบียนตัดชุดครุยควรมีการวัดตัวเพื่อความแม่นยำ 4. ควรให้บัณฑิตสามารถเลือกร้านตัดชุดครุยได้เอง 5. การรับชุดครุยควรมีการรับโดยเรียงตามลำดับก่อน หลัง 6. ชุดครุยควรมีการเปิดให้เข้าทดแทนการตัดได้ 	<p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
<p>ด้านภาพถ่ายของบัณฑิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ราคาภาพถ่ายบัณฑิตควรมีราคาถูกกว่านี้ 2. รูปภาพบัณฑิตควรให้บัณฑิตมีการเลือก และจุดชุดภาพได้เอง 3. ร้านถ่ายภาพควรมีคุณภาพมากกว่านี้ 	<p>3</p> <p>1</p> <p>1</p>
<p>ด้านที่พักสำหรับบัณฑิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ราคาที่พักในช่วงงานพระราชทานปริญญาบัตรค่อนข้างสูง มหาวิทยาลัยควรขอความร่วมมือจากที่ให้แก่ค่าที่พักในราคาปกติ 2. ควรมีการจัดหอพักภายในมหาวิทยาลัยให้เข้าพักในราคาพิเศษ 	<p>2</p> <p>1</p>

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง ค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560 มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของบัณฑิต เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร และความคิดเห็นกับความเหมาะสมของค่าใช้จ่าย และข้อเสนอแนะในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่อหัวบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ บัณฑิตระดับปริญญาตรี ที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2560 และยินดีตอบแบบสอบถามจำนวน 384 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ มีการสรุปเนื้อหาเชิงพรรณนาความ ผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการมารับพระราชทานปริญญาบัตร ด้านค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ปกครอง/ญาติทั้งหมดที่มาร่วมแสดงความยินดีมีค่าที่พกน้อยกว่า 1,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 ด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวสำหรับบัณฑิต ค่ารองเท้าวกกว่า 1,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.8 ภาพรวมด้านความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการมารับพระราชทานปริญญาบัตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลางมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะในด้านการรับชุดครุยที่มีความล่าช้าและควรแยกค่าขึ้นทะเบียน/ค่าตัดชุดครุยออกจากกัน เพื่อให้บัณฑิตสามารถไปตัดชุดครุยที่ร้านอื่นได้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายที่ยินดีตอบแบบสอบถาม จำนวน 384 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1 มีอายุระหว่าง 24 – 26 ปี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 มีเชื้อชาติไทย จำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 99.7 มีสัญชาติไทย

จำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 100 นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 373 คน คิดเป็นร้อยละ 97.1 สำเร็จการศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 ภูมิลำเนาโดยส่วนมากอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 84.1 ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการครองชีพต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 แหล่งเงินที่ใช้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรับพระราชทานปริญญาบัตรซึ่งสามารถเลือกตอบได้หลายคำตอบ พบว่าได้มาจากบิดา-มารดา จำนวน 245 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 63.8 จากทุนการศึกษา จำนวน 46 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 12.0 จากผู้ปกครอง จำนวน 25 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 6.5 จากการทำงานหารายได้ จำนวน 219 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 57.0 จากการกู้ยืมเงิน จำนวน 4 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 4 สถานภาพหลังสำเร็จการศึกษาโดยส่วนมากเป็นเจ้าของกิจการ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 59.9

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรฯ จำแนกได้เป็น 2 ประเด็น คือ ค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ปกครอง/ญาติทั้งหมดที่มาร่วมแสดงความยินดี และ ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตต่อท่าน ซึ่งสามารถแจกแจงเป็นรายประเด็นดังนี้

ด้านค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ปกครอง/ญาติทั้งหมดที่มาร่วมแสดงความยินดี ซึ่งประกอบด้วย ค่าเดินทาง (ค่าโดยสาร ค่าเช่า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง) ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ค่าที่พัก (โรงแรม หอพัก อพาร์ทเมนท์ รีสอร์ท) ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 ค่าอาหาร ระหว่างการเดินทางไป กลับและระหว่างรอและร่วมพิธีฯ ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5

ด้านค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิต ซึ่งประกอบด้วยค่าเดินทาง ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 ค่าที่พัก 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 ค่าอาหาร 1,001 – 3,000 บาท ค่าเลี้ยงรับรอง 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 ค่าชุดนักศึกษาในโอกาสเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 ค่ารองเท้า ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 89.8 ค่าแต่งหน้าทำผม 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 ค่าถ่ายภาพบัณฑิต 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 ค่าจ้างช่างภาพถ่ายรูปบัณฑิต ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ต่ำกว่า 1,000 บาท

จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับบัณฑิตในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรนั้น โดยส่วนมากมีความคิดเห็นว่า ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

1) ค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ปกครอง/ญาติทั้งหมดที่มาร่วมแสดงความยินดี ซึ่งประกอบด้วยค่าเดินทาง (ค่าโดยสาร ค่าเช่า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง) ค่าที่พัก (โรงแรม หอพัก อพาร์ทเม้นท์ รีสอร์ท) ค่าอาหารระหว่างการเดินทางไป กลับและระหว่างรอและร่วมพิธีฯ 2) ค่าใช้จ่ายสำหรับบัณฑิตที่มาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ซึ่งประกอบด้วยค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเลี้ยงรับรอง ค่าชุดนักศึกษา ในโอกาสเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ค่ารองเท้าวาง ค่าแต่งหน้าทำผม ค่าถ่ายภาพบัณฑิต ค่าจ้างช่างภาพถ่ายรูปบัณฑิต ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิพย์วารีย์ สุปรีย์ศิลป์ และ สุวรรรัตน์ ยิบมันตะสิริ (2546) ได้ทำการศึกษาค่าใช้จ่ายในการรับปริญญาบัตรของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตที่มาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรนั้นมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก โดยนอกจากจะเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนตัวของบัณฑิตแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายในส่วนของผู้ปกครองและญาติที่เดินทางมาร่วมแสดงความยินดีอีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธีรภัทร์ โลหะนันท์ (ม.ป.ป.) ได้ทำการศึกษา เปิดราคา “บัณฑิตจบใหม่” ต้องจ่ายเท่าไรถึงจะได้รับปริญญา? พบว่า ค่าใช้จ่ายในวันรับปริญญาบัตรนั้นจะประกอบไปด้วยค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต ชุดรับปริญญา รองเท้า ค่าแต่งหน้า ทำผม ค่าถ่ายรูปรวม รูปพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ค่าจ้างช่างภาพ งานฉลองเรียนจบ-เลี้ยงน้อง ใส่ซองให้รุ่นน้อง ค่าเดินทาง-ที่พัก ซึ่งโดยภาพรวมคือ ค่าใช้จ่ายทุกประเภทที่เกิดขึ้นเนื่องจากงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

5.2.2 ความคิดเห็นกับความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรพบว่าจำนวนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ค่าธรรมเนียมขึ้นทะเบียนบัณฑิต/ชุดครุยมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการถ่ายภาพบัณฑิต/ถ่ายรูป มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิพย์วารีย์ สุปรีย์ศิลป์ และ สุวรรรัตน์ ยิบมันตะสิริ (2546) ได้ทำการศึกษาค่าใช้จ่ายในการรับ

ปริญญาบัตรของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการรับพระราชทานปริญญาบัตรอยู่ในระดับปานกลาง และบัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจำนวนค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมในการรับพระราชทานปริญญาบัตรควรอยู่ระหว่าง 10,000 -20,000 บาท

5.2.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรนั้น สามารถจำแนกเป็นรายด้านได้อาทิเช่น ค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิตมีราคาสูงเกินไปและควรมีการแจกแจงรายละเอียดให้ชัดเจน ชุดครุยสำหรับบัณฑิตที่ส่งออกไปมีความล่าช้า ภาพถ่ายของบัณฑิตมีราคาสูงและคุณภาพไม่ดี ที่พักสำหรับบัณฑิตในช่วงพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมีราคาสูงเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนกฤต คำมี (2558) ได้ศึกษาปัจจัยการสื่อสารที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกช่างถ่ายภาพเพื่อถ่ายภาพในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรบัณฑิตปริญญาตรีของสถานศึกษาในเขตจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเลือกช่างถ่ายภาพในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรนั้นมากจากรู้จักช่างถ่ายภาพจากเพื่อนหรือญาติ หรือคนรู้จักแนะนำ และค่าใช้จ่ายด้านช่างถ่ายภาพนั้นมีราคา 2,001 – 3,000 บาท

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2549**. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2562, จาก <http://www.mua.go.th/>.
- กองแผนงาน. (2559). **แผนยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2559 – 2562**.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายวางแผนและยุทธศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2554). การคิดเชิงสังเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : บริษัท ชัค เซส มีเดีย.
- เจือจันทร์ น้อยจันทร์. (2561). **บัญชีเบื้องต้น 1**. จันทบุรี : วิทยาลัยอาชีวอุดมสินอุบลรัตน์
- ทิพย์วารี สุปรียศิลป์ และ สุวรรณ์ ยิบมันตสิริ. (2546). **ค่าใช้จ่ายในการรับปริญญาบัตรของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 ม.ค. - เม.ย.2546
- ทิพย์วารี สุปรียศิลป์ และ สุวรรณ์ ยิบมันตสิริ. (2546). **ค่าใช้จ่ายในการรับปริญญาบัตรของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 ม.ค. - เม.ย. 2546.
- ชนกฤต คำมี. (2558). **ปัจจัยการสื่อสารที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกช่างถ่ายภาพเพื่อถ่ายภาพในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรบัณฑิตปริญญาตรีของสถานศึกษาในเขตจังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรภัทร์ โลหะนันท์. (ม.ป.ป.). **เปิดราคา “บัณฑิตจบใหม่” ต้องจ่ายเท่าไรถึงจะได้รับปริญญา?**. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2562, จาก <https://today.line.me/th/pc/article>.
- พีก็๊วกั. (2560). **ปาดเหงื่อ! เช็คลิสต์รายจ่ายในวันรับปริญญา**. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2562, จาก <https://www.dek-d.com> > activity
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2511. **งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร พ.ศ.2510**. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2562, จาก <http://kku.ac.th>
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2557. **สูจิบัตรงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร พ.ศ.2556**. ขอนแก่น : สำนักบริหารและพัฒนานิชาการ.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2558. **สูจิบัตรงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร พ.ศ.2557**. ขอนแก่น : สำนักบริหารและพัฒนานิชาการ.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559. **สูจิบัตรงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร พ.ศ.2558**. ขอนแก่น : สำนักบริหารและพัฒนานิชาการ.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2560. **คู่มือปฏิบัติงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร พ.ศ.2559**. ขอนแก่น :
สำนักบริหารและพัฒนามหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2562. **ประวัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น**. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน
2562, จาก <http://kku.ac.th>

สารานุกรมเสรี. (2562). **อุดมศึกษา**. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2562, จาก
<https://th.wikipedia.org/wiki>

สำนักบริหารและพัฒนามหาวิทยาลัย, 2562. **รายงานประจำปี**. ขอนแก่น : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อรรรรณ บุราณรักษ์ และคณะ (2557). **สรุปผลการดำเนินงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
พ.ศ.2557**. มหาวิทยาลัยขอนแก่น : สำนักบริหารและพัฒนามหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

เลขที่.....

แบบสอบถาม : ค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของบัณฑิต ระดับปริญญาตรี ที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่ใช้ในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ขอความกรุณาท่านตอบข้อคำถามทุกข้อ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และพัฒนาการทำงานของมหาวิทยาลัย ต่อไป

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 – 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายบัณฑิต

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....
4. คณะสาขา..... สาขาวิชา.....
5. กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์และสุขภาพ
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
6. ภูมิลำเนา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ภาคเหนือ
 ภาคกลาง
 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
 ภาคใต้
 ต่างประเทศ ระบุชื่อประเทศ.....

7. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการครองชีพต่อเดือน
- ต่ำกว่า 5,000 ต่อเดือน
- ตั้งแต่ 5,000 – 10,000 บาท/เดือน
- ตั้งแต่ 10,001 – 20,000 บาท/เดือน
- ตั้งแต่ 20,001 – 30,000 บาท/เดือน
- ตั้งแต่ 30,001 – 40,000 บาท/เดือน
- มากกว่า 40,000 บาท/เดือน
8. แหล่งเงินที่ท่านได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย (ท่านสามารถตอบได้หลายคำตอบ)
- บิดา-มารดา ผู้ให้กำเนิด
- ทุนการศึกษา ระบุชื่อทุน.....
- ผู้ปกครอง ระบุความสัมพันธ์ .....
- จากการทำงานหารายได้
- อื่น ๆ ระบุ.....
9. สถานภาพหลังจบการศึกษา
- ยังไม่ได้ทำงาน ศึกษาต่อ อื่น ๆ ระบุ.....
- ทำงานแล้ว ประเภทงานที่ทำ
- ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ
- รัฐวิสาหกิจ
- พนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจเอกชน
- เจ้าของกิจการ
- ดำเนินธุรกิจอิสระ
- อื่น ๆ ระบุ .....
10. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- ต่ำกว่า 15,000 บาท ตั้งแต่ 15,000 – 30,000 บาท
- 30,001 – 40,000 บาท 40,001 – 50,000 บาท
- มากกว่า 50,000 บาท เป็นต้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรฯ

ค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ปกครอง /ญาติ ทั้งหมดที่มาร่วมแสดงความยินดี

11. ค่าเดินทาง (ค่าโดยสาร ค่าเช่า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง) คิดเป็นเงิน โดยเฉลี่ย .....บาทต่อคน
12. ค่าที่พัก (โรงแรม หอพัก อพาร์ทเมนท์ รีสอร์ท) คิดเป็นเงิน โดยเฉลี่ย .....บาทต่อคน
13. ค่าอาหาร ระหว่างการเดินทางไป กลับ และระหว่างรอและร่วมพิธีฯ โดยเฉลี่ย.....บาทต่อคน

ค่าใช้จ่าย สำหรับบัณฑิตต่อท่าน (ไม่รวมค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต/ชุดครุย จำนวน 2,000 บาท)

14. ค่าเดินทาง	จำนวน.....บาท
15. ค่าที่พัก	จำนวน.....บาท
16. ค่าอาหาร	จำนวน.....บาท
17. ค่าเลี้ยงรับรอง	จำนวน.....บาท
18. ค่าชุดนักศึกษาในโอกาสรับพระราชทานปริญญาบัตร	จำนวน.....บาท
19. ค่ารองเท้า	จำนวน.....บาท
20. ค่าแต่งหน้าทำผม	จำนวน.....บาท
21. ค่าถ่ายภาพบัณฑิต	จำนวน.....บาท
22. ค่าจ้างช่างภาพถ่ายรูปบัณฑิต	จำนวน.....บาท
23. ค่าอื่นๆ (เบ็ดเตล็ด)	จำนวน.....บาท
24. ท่านคิดว่าค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับท่านในการมาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ควรเป็นเท่าใด	

- ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 10,000 – 20,000 บาท
- 20,001 – 30,000 บาท
- 30,001 – 40,000 บาท

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการมาเข้ารับ
พระราชทานปริญญาบัตร

(โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด)

ความคิดเห็น	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
★ ด้านค่าใช้จ่าย					
1. ท่านคิดว่าค่าใช้จ่ายของท่านทั้งหมดมีความเหมาะสมในระดับใด					
2. ท่านคิดว่าค่าธรรมเนียมขึ้นทะเบียนบัณฑิต/ชุดครุยมีความเหมาะสมในระดับใด					
3. ท่านคิดว่าค่าใช้จ่ายของท่านเกี่ยวกับการถ่ายภาพบัณฑิต/รูปถ่าย มีความเหมาะสมในระดับใด					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

